Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

6 САКАВІКА 2008 г. ЧАЦВЕР
№ 44 (26157)
Кошт 430 рублёў
ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

ПЕНСІЙНАЯ ТЭМА: ЯКІЯ ПРАБЛЕМЫ?

Вылічэнне стажу і каэфіцыенту, магчымасць пераходу з аднаго віду пенсіі на іншы, ільготы «датэрміноўшчыкам», змяненні ў пенсійным заканадаўстве — усё гэта стане тэмамі чарговай «прамой лініі» газеты «Звязда» з удзелам начальніка галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Валянціны Вікенцьеўны КАРАЛЁВАЙ.

Такім чынам, увага! Згодна з папярэдняй дамоўленасцю, наша «прамая лінія» будзе праходзіць **11 сакавіка з 11.00 да 12.30** па рэдакцыйных тэлефонах (8 017) 292 38 21 і 292 38 92. Папярэднія званкі прымаюцца па нумары 287 17 57.

Падрабязнасці

ДРУГАЯ ВЫШЭЙШАЯ АДУКАЦЫЯ — ТАКСАМА ПРАЗ ПРАФЕСІЙНЫ АДБОР

5 сакавіка ў беларускіх ВНУ распачалася рэгістрацыя абітурыентаў для праходжання прафесійна-псіхалагічнай гутаркі. У Беларускім дзяржаўным універсітэце прагназуюць, што колькасць ахвотных прайсці гутарку менавіта ў БДУ, можа перавысіць 2 тысячы чалавек.

— Уся справа ў тым, што прайсці праз папярэдні прафадбор павінны будуць не толькі абітурыенты, якія плануюць паступаць на дзённую бюджэтную форму навучання, але і вячэрнікі, завочнікі, платнікі, грамадзяне, якія збіраюцца паступаць на скарочаныя тэрміны навучання, паралельнае навучанне, на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі, а таксама ахвотныя атрымаць другую вышэйшую адукацыю, — паведаміла на сустрэчы з журналістамі адказны сакратар прыёмнай камісіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Людміла Хухлындзіна. — Да таго ж у Белдзяржуніверсітэце ажыццяўляецца падрыхтоўка па 7 з 10 спецыяльнасцяў, дзе Правіламі прыёму прадугледжана правядзенне прафесійна-псіхалагічнай гутаркі.

Хоць для таго, каб паступіць у Белдзяржуніверсітэт, зусім неабавязкова ехаць для праходжання гутаркі ў Мінск, зрабіць гэта можна і бліжэй да дому. Выключэнне складаюць толькі спецыяльнасці «міжнародныя адносіны» і «міжнароднае права».

(Заканчэнне на 2-й стар.)

СА «ЗВЯЗДОЙ» — У НОВЫМ ГОДЗЕ!

Працягваецца падпіска на II квартал і I паўгоддзе 2008 года. Падпісныя цэны на газету «Звязда» (у рублях)

Індэкс	*на 1 месяц*	*на 3 месяцы*	*на 6 месяцаў*
63850 (індывідуальны)	**8800**	**26400**	**52800**
63145 (індывідуальны льготны для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	**8300**	**24900**	**49800**
63858 (ведамасны)	**14000**	**42000**	**84000**
63239 (ведамасны льготны для ўстаноў міністэрстваў культуры, адукацыі і аховы здароўя)	**12800**	**38400**	**76800**

ГРАМАДЗЯНЕ БЕЛАРУСІ Ў 2007 ГОДЗЕ ЗАКЛЮЧЫЛІ 4588 ШЛЮБАЎ З ІНШАЗЕМЦАМІ

Кожны дваццаты шлюб, зарэгістраваны ў Беларусі ў мінулым годзе, быў заключаны з іншаземцамі, паведамілі ў Міністэрстве статыстыкі і аналізу. Абмяняліся заручальнымі пярсцёнкамі 4 тыс. 588 пар маладых, звязаўшы свой лёс з грамадзянамі замежных краін. У 2006 годзе такіх «змешаных» пар было менш — 4 тыс. 102. Часцей за ўсё выбар нашы суайчыннікі спыняюць на грамадзянах Расіі і Украіны.

БЕЛТА.

белагропромбанк
традыцыі будучага

ПОБЕДИТЕЛЬ КОНКУРСА «БРЭНД ГОДА 2007»

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРОВ ОТКРЫТОГО АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА «БЕЛАГРОПРОМБАНК»

Уважаемые акционеры!

В связи с изменением законодательства Республики Беларусь, регулирующего вопросы учета ценных бумаг, расширен перечень обязательной информации, которая должна содержаться в анкетах акционеров — физических лиц, в частности:

- полный адрес (место жительства);
- паспортные данные (серия, номер, наименование органа, выдавшего документ, дата выдачи, личный номер).

Для сверки сведений и заполнения недостающих вышеуказанных данных просим акционеров банка — физических лиц обратиться в ближайшие учреждения ОАО «Белагропромбанк» по месту жительства или в депозитарий ценных бумаг банка для предоставления необходимых сведений. Депозитарий банка расположен по адресу: г. Минск, ул. Ольшевского, 24, кабинет 704.

Ждем Вас с 9.00 до 17.00 в рабочие дни, пятница и предпраздничные дни — до 15.30.

При себе необходимо иметь паспорт.

Телефоны для справок: (8 017) 250 60 02, 228 53 00.

Лицензия на осуществление банковской деятельности НБ РБ от 27.10.2006 № 2 УНП 190706757

Сяброўка «Звязды»

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

22 гады, якія Алена ЕРМАЧОНАК працуе ў паштовым аддзяленні вёскі Аздзяцічы Барысаўскага раёна, у яе працоўнай сумцы трывала прапісалася і газета «Звязда». Асабліва шануюць яе жыхары вёскі Лаўнікі, сярод якіх даўнія падпісчыкі на нашу газету Клаўдзія КАПЫЛЬСКАЯ і Любоў ЧАРНУХА.

Футбольная вясна стартавала

Ужо стала традыцыяй, што з прыходам вясны ў сталіцы распачынаецца вялікі футбол. Учора ў футбольным манежы стартаваў IV міжнародны турнір па футболе на прызы УПП «Дарыда» і газеты «Звязда».

Сёлета ў спаборніцтвах бярэ ўдзел шэсць каманд, пяць з якіх прадстаўляюць клубы вышэйшай лігі нацыянальнага першынства — «Дарыда» (Мінскі раён), «Смаргонь», МТЗ-РІПА (Мінск), «Нафтан» (г. Наваполацк), «Граніт» (г.Мікашэвічы), а таксама літоўскі футбольны клуб «Шаўляй».

Першы турнір на кубак «Дарыды» і газеты «Звязда» выйграў футбольны клуб БАТЭ, які перайграў у фінале «Дарыду». На наступны год ФК «Дарыда» ў фінале сустракалася са «Смаргонню» і таксама саступіла. Летась «мінеральная» дружына зноў-такі прабілася ў фінал, дзе традыцыйна саступіла, на гэты раз жодзінскаму «Тарпеда».

Сёлетні турнір адкрыў матч МТЗ-РІПА—«Шаўляй», дзе мінчане ўзялі верх з лікам 3:0. Спаборніцтвы выклікалі цікавасць і вядомых футбольных спецыялістаў і трэнераў — на трыбунах былі заўважаны галоўны трэнер юнацкай зборнай Аляксандр Хацкевіч (у кампаніі з Людасам Румбуцісам), галоўны трэнер нацыянальнай зборнай Бернд Штанге (ў адзіноце), Юрый Курненін, Георгій Кандрацьеў...

Спаборніцтвы адкрылі генеральны дырэктар УПП «Дарыда», дэпутат Палаты Прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Уладзімір Дзялендзік, намеснік старшыні Мінскага райвыканкама Валянцін Емяльянаў, дэпутаты Палаты Прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Іван Семяненя і Мікалай Сергіенка, дырэктар УПП «Дарыда» Інэса Бурш, генеральны дырэктар ГА «АБФФ» Леанід Дмітраніца, галоўны суддзя спаборніцтваў Алег Чыкун. Ва ўступным слове дырэктар УПП «Дарыда» Інэса Бурш нагадала, што балельшчыкі засумавалі па футболе і чакаюць прыгожай гульні, пажадала ўдачы і перамогі мацнейшым. Дэпутат Палаты Прадстаўнікоў Іван Семяненя падкрэсліў, што 5 красавіка стартуе нацыянальны чэмпіянат па футболе і пажадаў камандам перамог, а балельшчыкам — відовішчных матчаў. Намеснік галоўнага рэдактара нашай газеты Анатоль Сланеўскі павіншаваў балельшчыкаў і ўдзельнікаў са стартам футбольнага сезона, які абяцае быць насычаным і багатым на матчы рознага ўзроўню. Віншуем і мы. Перамогі на кубку «Дарыды» і газеты «Звязда» пажадаем мацнейшаму, а прыз ад нашай газеты чакае свайго гаспадара.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

Як нас дураць

КАЗАЧНЫЯ ПРАЦЭНТЫ ТОЯЦЬ НЕБЯСПЕКУ

Расійская кампанія, прыцягнуўшы грошы ўкладчыкаў пад 25—50 працэнтаў гадавых, як і трэба было чакаць, загадала доўга жыць...

Наша газета два месяцы таму пісала пра тое, якія рызыкі сёння падсцерагаюць беларусаў, якія з мэтай падзарабіць укладваюць свае сродкі ў расійскія паявыя інвестыцыйныя фонды. Прыцягнуўшы да размовы спецыяліста Нацыянальнага банка, мы, у прыватнасці, звярнулі тады ўвагу чытачоў на тое, што створаны ажыятаж вакол высокадаходных здавалася б укладанняў у некаторыя актывы можа ў выніку прывесці да поўнай страты грошай. Аднак, як кажуць, пакуль не грымне... Якраз цяпер і бабахнула, ды так, што з'явілася нагода, каб вярнуцца да ранейшай тэмы. Праўда, на гэты раз у «фінансавую піраміду» людзей уцягнула абяцаннямі аб казачна высокіх працэнтах санкт-пецярбургская фірма: тысячы расіян пацярпелі, уклаўшы ўласныя сродкі ў інвестыцыйны праект бізнэс-клуба «РуБін». Сярод пацярпелых, паводле некаторых звестак, у прыватнасці, такая інфармацыя была агучана расійскімі праваахоўнікамі, ёсць і грамадзяне Беларусі.

Мяркуючы па папярэдняй інфармацыі, прайдзісветы хітра расставілі «пастку» для грамадзян, якія хочуць пабагацець. Асноўным відам сваёй дзейнасці яны заявілі «інвестыцыі і ўклады», а сродкі, сцвярджалі махляры, яны, маўляў, інвеставалі ў будаўнічы комплекс па дагаворах з будаўнічымі кампаніямі, якія перадаваліся вопытным брокерам. Апошнія, у сваю чаргу, «гарантавалі інвестарам высокую даходнасць на фінансавым рынку і на рынку каштоўных папер». Гучыць, пагадзіцеся, важка. Толькі вопытныя спецыялісты наўрад ці клюнулі б на такую прыманку. Напрыклад, беларускія эксперты гавораць пра тое, што для чалавека, які не мае спецыяльных ведаў па пытаннях абарачэння каштоўных папер і інвеставання, разабрацца ў такой «чахардзе» цяжка.

Фінансавая неадукаванасць толькі палягчала справу ліхадзеям. А вось чым «дабівалі» канчаткова сваіх патэнцыйных ахвяраў «пірамідчыкі» — гэта гарантаванай высокай даходнасцю ўкладанняў — ад 25 да 50 працэнтаў. Кліенты нават не звярталі ўвагі на тое, што ў кампаніі адсутнічалі афіцыйныя ліцэнзіі на прыцягненне сродкаў грамадзян і іх інвеставанне. Прагнучы вялікіх прыбыткаў (такія дывідэнды, сапраўды, у стане «знесці» галаву), сярод «пагарэльцаў» апынуліся нават старыя людзі, якія не толькі на словах былі знаёмыя з «фінансавымі пірамідамі». Так, напрыклад, сярод пацярпелых, паводле інфармацыі расійскіх праваахоўнікаў, — і пенсіянерка Людміла Траццякова, якая прынесла ў фірму 60 тысяч расійскіх рублёў. Дарэчы, да пачатку гэтага года махляры пацешылі яе нават дывідэндамі, выплаціўшы за месяц 8 тысяч рублёў. Аднак згубіла няшчасная куды болей — 52 тысячы.

— Калі арганізацыя гарантуе даходнасць у 25—50 працэнтаў гадавых, — гэта павінна насцярожваць патэнцыйных укладчыкаў, — заўважыў у гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення валютнага рэгулявання і валютнага кантролю Нацыянальнага банка Беларусі Сяргей Гайко. — Нават даход у 20 працэнтаў — нерэальны, таму што пры стаўцы рэфінансавання ў 10—12 працэнтаў дэпазітны рынак можа дадаць максімум 5 працэнтаў. Усё, што вышэй — рызыкоўна. І, натуральна, усё вельмі заманлівае можа быць небяспечным.

І яшчэ якім небяспечным! Урон, нанесены людзям «РуБінам» ацэньваецца ў... некалькі мільярдаў расійскіх рублёў. Што ж датычыцца заснавальнікаў фірмы, то прыкрыўшы свой офіс, яны «зніклі ў невядомым напрамку». Будзе не вельмі суцяшальным для тых беларусаў, якія сталі ўкладчыкамі названай кампаніі і тое, што шанцы вярнуць свае грошы — даволі нізкія: як правіла, махляры не пакідаюць ніякіх дакументаў, якія б іх выкрывалі. Аднак, калі ўдасца адшукаць прайдзісвета і ў яго знойдзецца маёмасць, якая можа быць канфіскавана для кампенсацыі пацярпелым, то ўкладчыкі могуць разлічваць на вяртанне часткі сродкаў паводле рашэння суда. Між іншым, як паведамілі нашаму карэспандэнту ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС Беларусі, пакуль да беларускіх праваахоўнікаў ніхто з нашых грамадзян па дадзеным факце не звярнуўся, як і не паступалі ў міністэрства па гэтай справе запыты ад расійскіх калег.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

БЫВАЙЦЕ, ЦЯЛЯТЫ!

Невядомы залез ноччу ў цялятнік саўгаса-камбіната «Мір», што ў Баранавіцкім раёне, і выкраў пяць цялят. Гаспадарцы нанесены страты ў памеры 20 млн рублёў. Злодзея можа і знойдуць, а цялят наўрад ці.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Лёсы

НОВАЕ ЖЫЦЦЁ СВЯТЛАНЫ ФЯДЗЯЧАНКІ

Ніколі не позна пачаць наноў — у гэтым упэўнілася даярка з быхаўскай вёскі Чырвоны Бераг, якая пяць гадоў таму страціла, а цяпер вярнула ў сям'ю сваіх дзяцей.

Маці з малодшым сынам: «Я выбрала дзяцей!»

Гэта будзе іх першае сумеснае веснавое свята. 8 сакавіка яны разам сходзяць у вясковы клуб на канцэрт, а потым збяруцца за святочным сталом з тортам і ліманадам «сваім колам». Святлана Фядзячанка і вакол пяць яе дзяцей: дарослы Віктар, старэйшыя школьнікі Аксана і Дзіма, 5-класнік Алег і 4-гадовы пястун Арцёмка.

— Мы цяпер сваёй сям'ёй! — радасна і ўсё яшчэ крыху сарамліва ўсміхаецца Святлана.

Што ж, ёсць розныя жыццёвыя гісторыі. Прыемна пісаць пра паспяховых людзей, якія дамагаюцца ў жыцці пастаўленых мэтаў. Што-небудзь пра заможных і знакамітых, якія тым не менш таксама плачуць, але перадольваюць цяжкасці. А тут зусім іншыя абставіны: бедная вёска ў глыбінцы, сялянская сям'я, гвалт і п'янства, падзенне ў багну... Але happy end ад такога, прама скажам, не самага відовішчнага інтэр'еру не становіцца менш каштоўным. Нават наадварот.

Сімпатычны малы Арцёмка, усмешлівы хлопчык, неўтаймаваны аматар да ўсяго новага і цікавага, якога браты і сястра ласкава завуць «прышпільным». Ці можна ўявіць, што ўпершыню, калі не лічыць дня нараджэння, ён убачыў сваю маці толькі паўгода таму?

Такія лісты пісала дадому Аксана з дома-інтэрната: дзяўчынка верыла, што маці яе забярэ дадому, і надзеі ўрэшце спраўдзіліся.

Святлана нарадзіла яго ў хаце, і праз суткі немаўля забралі з праблемнай сям'і ў Дом дзіцяці. Наступная сустрэча жанчыны з малодшым сынам адбылася праз 4 гады.

— Я па яго прыехала ў Магілёў, а мне кажуць — давайце адзежу, — узгадвае і плача Святлана. — А я кажу: пакажыце дзіця, які ён там — якога росту, тоўсты ці хударлявы... А Арцёмка адразу абняў мяне і назваў мяне мамай, з першага дня. Страшна, калі дзеці растуць без маці. Мне было без іх вельмі цяжка.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

НАШ НОВЫ ПРАЖЫТКОВЫ МІНІМУМ: УСЁ ТОЕ Ж ПЛЮС СПОРТ?

Дэпутаты прапанавалі ўключыць у яго расходы на аздараўленне

2008 год аб'яўлены Годам здароўя, тым не менш у асноўных заканадаўчых актах, якія рэгулююць фізічную культуру і спорт, адсутнічае такое паняцце, як масавая фізкультура. Выправіць заканадаўчыя недахопы і збіраюцца дэпутаты Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу, якія на мінулым тыдні наведалі Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт фізічнай культуры і азнаёміліся са спартыўнай базай Лагойскага раёна.

Сёлета і ў наступным развіццё масавага спорту будзе прафінансавана, і ў будучым у бюджэт пражытковага мінімуму будуць уключаны расходы на фізкультурна-аздараўленчыя мерапрыемствы, спартыўныя базы гарадоў і раённых цэнтраў будуць аднаўлены, а школьныя праграмы па фізічнай культуры — перагледжаны. Аб будучым масавай фізкультуры і спорту мы распыталі дэпутатаў Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Алу РАЛЬКЕВІЧ і Таццяну ПРЫГОЖУЮ і міністра спорту і турызму Аляксандра ГРЫГАРАВА.

Ала РАЛЬКЕВІЧ, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дэмаграфічнай бяспецы і сацыяльным развіцці:

— Яшчэ ў 2005 годзе кіраўнік нашай дзяржавы, выступаючы ў парламенце, вызначыў здароўе нацыі прыярытэтным напрамкам развіцця. Цяпер мы паглядзелі, як працуе наша заканадаўства і прыйшлі да высновы, што тут патрабуюцца карэктывы. У самых эканамічна развітых краінах свету 40—50 працэнтаў насельніцтва лічаць заняткі фізкультурай і спортам асновай жыцця. Мы сёння з горыччу павінны канстатаваць той факт, што нягледзячы на ўсе намаганні дзяржаўнай палітыкі, у нас гэта лічба не перавышае 14 працэнтаў. Даказана, што чалавек, які займаецца спортам, удвая менш хварэе на грып, у 2,5 раза менш бывае на бальнічным. Гэта і эканамічная выгада для дзяржавы.

— Ці не надышоў, на ваш погляд, час увесці ў школьную праграму прадмет па якім-небудзь відзе спорту, скажам, футболе, як гэта зроблена ва Украіне, ці настольным тэнісе, як у Кітаі?

— Як дырэктар гімназіі, я адзначыла б, што ў школах у нас нарматывы, якія не вельмі адпавядаюць патрабаванням часу. Не ўсе нашы школьнікі вызначаюцца выдатным здароўем і могуць іх выканаць. Адзін з прыярытэтных напрамкаў — масавыя гульнявыя віды спорту: валейбол, футбол, гандбол, баскетбол, хакей, нават тэніс. Яны сёння ў рознай ступені, але папулярныя сярод моладзі. Праўда, тут многае залежыць ад умоў і магчымасцяў рэгіёнаў.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Бухгалтерский баланс ЗСАО «БелИнгострах» за 2007 год

БЕЛИНГОСТРАХ Belingostrakh

г. Минск, ул. Мясникова, 40, тел. (017) 203 58 78

млн руб.

АКТИВ		ПАССИВ	
1	2	3	4
Основные средства	3 822,6	Источники собственных средств, всего	6 294,0
Нематериальные активы	6,3	В том числе:	
Финансовые вложения — всего	6,8	уставный фонд	1 751,2
В том числе:		резервный фонд	0,0
инвестиции в дочерние общества	0,0	добавочный фонд	3 987,3
инвестиции в другие организации	6,8	фонд накопления	407,6
облигации и другие долговые обязательства	0,0	фонд потребления	0,0
прочие финансовые вложения	0,0	целевое финансирование	0,0
Доля перестраховщиков в страховых резервах	421,5	нераспределенная прибыль прошлых лет	27,5
Дебиторы — всего	443,8	нераспределенная прибыль отчетного года	120,4
В том числе:		Страховые резервы и фонды, всего	2 673,1
дебиторская задолженность по операциям страхования, сострахования и перестрахования	240,7	В том числе:	
		страховые резервы	2 637,8
		фонд предупредительных (превентивных) мероприятий	35,3
депо премий по рискам, принятым в перестрахование	0,0	гарантийные фонды	0,0
дебиторская задолженность (кроме операций страхования, сострахования и перестрахования)	203,1	Кредиторы — всего	232,7
Прочие активы — всего	3 690,8	В том числе:	
В том числе:		кредиторская задолженность по операциям страхования	81,6
незавершенное строительство	0,0		
материальные ценности и затраты	202,3	кредиторская задолженность по операциям перестрахования	54,7
денежные средства	3 488,5	депо премий по рискам, переданным в перестрахование	0,0
собственные акции (доли)	0,0	заемные средства	0,0
прочие активы	0,0	кредиторская задолженность (кроме операций страхования, сострахования и перестрахования)	96,4
Непокрытые убытки прошлых лет	0,0		
Непокрытые убытки отчетного года	906,7	Прочие пассивы	98,7
БАЛАНС	**9 298,5**	**БАЛАНС**	**9 298,5**

Отчет о финансовых результатах ЗСАО «БелИнгострах» за 2007 год

млн руб.

Наименование показателя	*За отчетный период*
1	*3*
I. Страхование жизни	0,0
Страховые взносы (премии)	0,0
Страховые выплаты	0,0
Изменение резерва по страхованию жизни (+ или -)	0,0
Отчисления в гарантийный фонд	0,0
Расходы на ведение дела	0,0
Результат от операций по страхованию жизни (+ или -)	0,0
II. Страхование иное, чем страхование жизни	
Страховые взносы (премии) нетто-перестрахование	3 127,5
Изменение резерва незаработанной премии — нетто-перестрахование (+ или -)	-320,1
Оплаченные убытки (страховые выплаты) — нетто-перестрахование	1 318,4
Изменение резервов убытков — нетто-перестрахование (+ или -)	491,2
Изменение других технических резервов (+ или -)	0,0
Изменение иных страховых резервов (+ или -)	0,0
Отчисления в фонд предупредительных (превентивных) мероприятий и гарантийные фонды	77,6
Расходы на ведение дела	1 393,6
Комиссионное вознаграждение и тантьемы по рискам, переданным в перестрахование	143,3
Комиссионное вознаграждение и тантьемы по рискам, принятым в перестрахование	138,7
Результат от операций по видам страхования иным, чем страхование жизни (+ или -)	513,6
III. Прочие доходы и расходы, не отнесенные в разделы I и II	
Операционные доходы	1 906,1
Операционные расходы	1 673,0
Внереализационные доходы	255,6
Внереализационные расходы	881,9
Нераспределенная прибыль (убытки) отчетного периода (+ или -)	120,4

Генеральный директор **А.К. ХОМЯКОВ.**
Главный бухгалтер **О.И. КУРЬЯН.**

Достоверность бухгалтерского баланса и отчета о финансовых результатах подтверждена ОДО «Промаудит».

Мы проводили аудит в соответствии с Законом Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности», республиканскими правилами аудиторской деятельности, внутрифирменными правилами аудиторской деятельности, нормативными правовыми актами, регулирующими деятельность аудируемого лица.

Мы полагаем, что проведенный аудит дает достаточные основания для выражения аудиторского мнения о достоверности во всех существенных отношениях бухгалтерской (финансовой) отчетности ЗСАО «БелИнгострах» и соответствии совершенных им финансовых (хозяйственных) операций законодательству Республики Беларусь.

По нашему мнению, бухгалтерская (финансовая) отчетность ЗСАО «БелИнгострах» отражает достоверно во всех существенных отношениях его финансовое положение на 1 января 2008 года и результаты финансово-хозяйственной деятельности за 2007 год.

Директор «Промаудит» **аудитор А.В. Анисович.**
Аудиторы: **И.А. Бич, О.Г. Дроздов.**

УНП 100219645

КУРСЫ ВАЛЮТ

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 6.03.2008 г. (для б/н разлікаў)

1 долар ЗША	2 146,00
1 еўра	3 255,59
1 латвійскі лат	4 666,74
1 літоўскі літ	942,78
1 чэшская крона	130,40
1 польскі злоты	922,44
1 расійскі рубель	89,24
1 украінская грыўня	425,14

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў

Цэнтрабанк РФ

USD	24,0473
10 UAH	47,1978
1000 BYR	11,1965
EUR	36,4918

Курс у гандлёвых кампаніях (на 5.03.2008 г.)

USD	2135 / 2210

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2008 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ААТ «Агенцтва Уладзіміра Граўцова» УНП 100024047 Ліцэнзія Мінсувязі № 02140/0172806 выд. 03.05.2004 да 02.05.2009

ISSN 1990 - 763X
08044>

ДРУГАЯ ВЫШЭЙШАЯ АДУКАЦЫЯ — ТАКСАМА ПРАЗ ПРАФЕСІЙНЫ АДБОР

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аднак для паступлення на гэтыя спецыяльнасці гутарку можна прайсці акрамя БДУ яшчэ ў трох сталічных прыватных вышэйшых навучальных установах. А для паступаючых на спецыяльнасць «мытная справа» гутарка будзе арганізавана таксама ў БНТУ і ў Беларускім дзяржаўным універсітэце транспарту ў Гомелі. Усе абітурыенты, якія паспяхова пройдуць гутарку, атрымаюць рэкамендацыі адзінага ўзору, і могуць смела адпраўляцца з імі на «штурм» любой ВНУ.

Камісіі па рэгістрацыі ахвотнікаў прайсці прафесійна-псіхалагічную гутарку будуць працаваць у БДУ ў галоўным корпусе (праспект Незалежнасці, 4, пакой 116) з панядзелка па пятніцу з 9.00 да 17.00, а па суботах — з 9.00 да 14.00.

Людміла Хухлындзіна прызналася, што яе вельмі непакоіць своечасовае інфармаванне будучых абітурыентаў аб неабходнасці, тэрмінах і ўмовах праходжання прафесійнага адбору.

— Да гарадскіх школьнікаў неабходная інфармацыя тым ці іншым чынам усё ж такі дойдзе, але надзвычай важна, каб інфармацыя дайшла таксама і да кожнага сельскага школьніка. У гэтай сітуацыі застаецца толькі спадзявацца на мясцовыя СМІ і органы кіравання адукацыяй. Таму што пасля 31 сакавіка мы ўжо не будзем прымаць заявы для ўдзелу ў гутарцы, — падкрэсліла Людміла Хухлындзіна. — Наш вопыт рэгістрацыі абітурыентаў для ўдзелу ў цэнтралізаваным тэсціраванні сведчыць, што заўсёды знаходзяцца маладыя людзі, якія запазняюцца, што нічога не чулі і не ведалі пра тое, што цэлы месяц ішла рэгістрацыя на цэнтралізаванае тэсціраванне. Хачу заўважыць, што заявы, якія адпраўляюцца па пошце для рэгістрацыі на гутарку, таксама павінны паступіць да нас не пазней чым 31 сакавіка.

Пад правядзенне гутаркі ў БДУ зарэзерваваны тры суботы: 5, 12 і 19 красавіка. А суботу 30 сакавіка вырашылі пакінуць для тых грамадзян, якія па ўважлівых прычынах прапусцілі гутарку ў вызначаны для іх дзень.

А цяпер аб тым, што ў першую чаргу хвалюе патэнцыяльных абітурыентаў. Чым жа, у рэшце рэшт, будзе з'яўляцца прафадбор? Якія будуць прад'яўляцца крытэрыі да прэтэндэнтаў? Тым больш што працэдура апеляцыі не прадугледжана. На жаль, адказаў на гэтыя пытанні журналісты так і не атрымалі.

— БДУ агучвала сваё бачанне прафесійнага адбору: гэта напісанне эсэ на прафесійную тэму і тэст на інтэлект. Але Міністэрства адукацыі вырашыла спыніцца ў гэтым годзе на правядзенні вуснай гутаркі. Увогуле форма правядзення прафесійнага адбору будзе штогод зацвярджацца да 1 сакавіка, — патлумачыла Людміла Хухлындзіна. — У Інструкцыі па правядзенні прафесійна-псіхалагічнай гутаркі ўказана, што павінны быць адзіныя падыходы да яе арганізацыі і правядзення. Аднак распрацоўка адзіных крытэрыяў уяўляецца праблематычнай. І ўсё ж такі мы паспрабуем знайсці паразуменне і дасягнуць дамоўленасцей з іншымі ВНУ.

Камісіі па правядзенні гутаркі павінны быць сфарміраваны да 15 сакавіка. Спадзяёмся, што галіновыя міністэрствы і ведамствы праявяць сваю зацікаўленасць і будуць актыўна ўдзельнічаць у іх рабоце. А ацэньваць мы збіраемся агульны ўзровень развіцця абітурыента, яго кругагляд, матывацыю і ўменне фармуляваць свае думкі. Напрыклад, людзі, якія хочуць паступаць па спецыяльнасці «міжнароднае права» і «міжнародныя адносіны», павінны сама меней арыентавацца ў працэсах, што адбываюцца ў сучасным свеце. Мяркую, што адмаўляць у рэкамендацыях мы будзем толькі адзінкам (рашэнне прымаецца элементарнай большасцю галасоў членаў камісіі), а размова з адным абітурыентам у нас будзе займаць 10, максімум 15 хвілін. На агульны конкурс на гэтыя спецыяльнасці вынікі гутаркі ўплываць не будуць.

На зніжэнне конкурсу могуць паўплываць хіба што дэмаграфічныя працэсы, а больш дакладна, зніжэнне колькасці выпускнікоў, а таксама вынікі цэнтралізаванага тэсціравання. Прахадныя балы на ўсе спецыяльнасці, па якіх будзе праводзіцца папярэдні прафадбор, у нас традыцыйна вельмі высокія.

На пытанне журналіста «Звязды», якая можа быць матывацыя пры паступленні на спецыяльнасць «мытная справа» ў 17-гадовага маладога чалавека, адказны сакратар прыёмнай камісіі БДУ патлумачыла, што яшчэ тры гады таму пропускам на гэту спецыяльнасць была прафесійная гутарка, якую абітурыенты праходзілі ў Мытным камітэце. У гэтага ведамства адпаведны вопыт ёсць, таму ў БДУ вельмі спадзяюцца на іх кампетэнтную падтрымку.

У склад камісій могуць уключацца акрамя выкладчыкаў ВНУ псіхолагі, сацыяльныя педагогі, прадстаўнікі адпаведных галінаў эканомікі і сацыяльнай сферы, якія здольныя ацаніць асабовыя якасці і матывацыю прэтэндэнта на авалоданне той ці іншай прафесіяй. Да таго ж, нават калі маладому чалавеку будзе адмоўлена ў выдачы рэкамендацыі, гэта не азначае аўтаматычна «вета» на атрыманне пэўнай прафесіі на ўсё жыццё. У наступным годзе ён зможа зноў прайсці прафесійны адбор, ніхто яму ў гэтым адмаўляць не будзе.

Надзея НІКАЛАЕВА.

НОВАЕ ЖЫЦЦЁ СВЯТЛАНЫ ФЯДЗЯЧАНКІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Святлана, звычайная вясковая жанчына, шчыра расказвае пра свой лёс. Яна нарадзілася ў сялянскай сям'і: маці была даяркай, бацька — трактарыстам. Бацька выпіваў і ганяў жонку. Дачка з'ехала працаваць у горад, але аднойчы ўбачыла трывожны сон і з дрэннымі прадчуваннямі паспяшалася дадому. Аказалася, што бацька моцна збіў маці. Дзеля яе дзяўчына засталася ў роднай вёсцы, стала даяркай.

Прыйшло каханне, пайшла замуж за мясцовага хлопца. Нарадзіла дваіх дзяцей, але з мужам давялося развітацца, ён трапіў за краты. Сышлася з братам мужа, які паабяцаў даглядаць дзяцей — «родную кроў». Аднак пасля трох гадоў добрага жыцця і ён стаў піць, біць дзяцей і жонку, выганяць малых з хаты.

— Я прыходжу з вячэрняй дойкі, а дзяцей няма: дзе мне іх уначы шукаць? — шчыра расказвае жанчына. — Дзеці жаліліся на такое жыццё, і аднойчы іх забралі прама са школы. Тут і я запіла, кінула працу. Думала, для каго мне цяпер жыць і рабіць?.. А потым са старэйшым сынам здарылася трагедыя, ён скончыў жыццё самагубствам. І я падумала: альбо за сынам ісці, альбо спрабаваць выкараскацца. Вырашыла, што «туды» яшчэ паспею, і трэба паспрабаваць выжыць.

Выжыванне далося цяжка. Пачалося яно з кадзіроўкі ад п'янства. Прапанова паступіла ад гаспадаркі, дзе ведалі, што Фядзячанка — у прынцыпе добрая працаўніца. Цяпер Святлана гаворыць, што ніякай цягі да алкаголю няма, давялося толькі першы месяц «сябе асіліць» — і ўсё адышло.

— У адзін дзень нас 8 чалавек кадзіравалася, — узгадвае жанчына. — І толькі трое сёння не п'юць. Астатнія вытрымалі толькі месяц. А я дзеля дзяцей кінула піць.

У яе была галоўная мэта — забраць дзяцей. Яны нямала гадоў пражылі ў інтэрнатах для дзяцей-сірот у розных месцах Магілёўскай вобласці. Маці, як бы там ні было, імкнулася не кідаць іх зусім: пісала лісты і збірала цукеркі на пасылкі. І ўсё абяцала: «Я вас абавязкова забяру!» А яны верылі, жылі гэтай надзеяй.

— Я трапіла ў інтэрнат у 8 гадоў, не ўсё памятаю за тым часам, але добрага ў маім жыцці тады было мала, — расказвае Аксана, цяпер ужо 8-класніца. — Але і з інтэрната я моцна хацела дадому. Там усе чужыя! Вядома ж, я разумела, што многіх так ніколі і не забіраюць дадому, але я была ўпэўнена, што мая маці будзе імкнуцца. Была на яе крыўда, але цяпер — не. Усё ж такі яна нас усіх забрала.

Святлана захавала лісты дзяцей з дамоў-інтэрнатаў, як напамін пра цяжкі час, каб потым ніколі да гэтага не вяртацца. Усе яны палітыя яе слязамі: чытала і горка плакала.

— Я пакутавала два гады, пакуль дзяцей забрала, — працягвае маці. — Пакуль пераканала начальства, што не п'ю. Бо ніхто мне не верыў. Мяне правяралі, нават уначы. Пазбавіцца бацькоўскіх правоў — хутка, а вось аднавіць іх вельмі цяжка.

— Так, усё гэта на маіх вачах адбывалася, — пацвярджае старшыня Верхнятошчыцкага сельскага Савета Ларыса Перапечына. — Доўгі час яна да нас хадзіла. Ведаеце, і хацелася паверыць жанчыне, і страшна было: гэта ж сабраць чацвярых дзяцей, а калі ўсё паўторыцца, то што рабіць? Так што ставіліся з асцярогай, пакуль з цягам часу сапраўды не адчулі, што Света выпраўляецца. Яе падтрымала староста вёскі, і ёй нават дом далі, які знаходзіцца на балансе сельсавета.

Немаўля праз суткі пасля нараджэння забралі з праблемнай сям'і ў Дом дзіцяці, і наступная сустрэча маці з малодшым сынам адбылася толькі праз 4 гады.

Вялікая хата была пустая, калі паўгода таму тут пасялілася Святлана. І цяпер не выпадае хваліцца багатым унутраным аздабленнем — пакоі ўпрыгожваюць хіба што плакаты з катамі ды заморскай садавіной, але тут ёсць неабходны мінімум мэблі, усё чыста і прыбрана.

Пачынала гаспадыня са стварэння хатняй гаспадаркі, каб пракарміць сябе і дзяцей, калі яны вернуцца. Нядаўна з'явіўся бычок Машка, ёсць конь, растуць парсючкі Машка і Белка, а таксама індакачкі. Да лета Святлана мяркуе ўзяць у растэрміноўку карову: дзецям патрэбна малако.

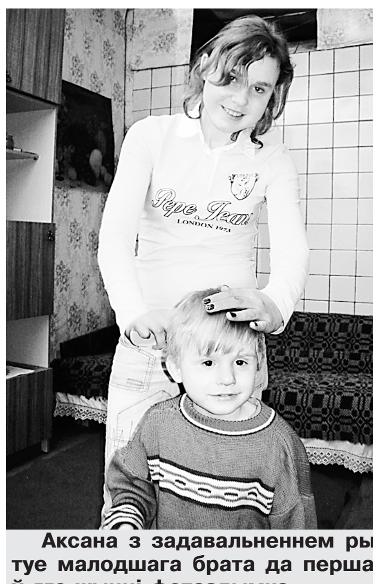

Аксана з задавальненнем рыхтуе малодшага брата да першага ў яго жыцці фотаздымка.

Дзеці цяпер актыўна дапамагаюць маці ўправіцца з жывёлай, працуюць на палетках — сям'я арандуе 40 сотак, да хоча ўзяць яшчэ 20 на бульбу. Малыя ахвотна ідуць са Святланай на ферму, каб і там падсобіць. А калі маці занятая, то дагледзець юнага даследчыка вясковага жыцця Арцёмку, які нідзе нічога не ўпусціць.

— Маці змянілася з мінулых часоў, і я яе вельмі падтрымліваю, — кажа памочніца Аксана. — Я ж разумею, ёй цяжка даводзіцца. Сям'я вялікая, грошай асабліва няма. Але галоўнае ў нас ёсць: паесці знойдзем, адзенне з Італіі прывязу — езджу туды штогод на аздараўленне. Галоўнае, каб маці была.

Што ж, матэрыяльнае становішча сям'і сапраўды не самае трывалае. Сціплы заробак у даяркі амаль увесь вылічваюць — за ўтрыманне дзяцей у інтэрнатах яна яшчэ не разлічылася. Жывуць Фядзячанкі на дапамогу дзяржавы на дзяцей, якая складае 240 тысяч рублёў штомесяц. Маці аптымізму не губляе: бульба і сала свае, на хлеб і масла грошай хопіць. А калі так, то дзеці не будуць галодныя.

Мясцовая ўлада дбае, каб ёй выдалі адрасную сацыяльную дапамогу. Ды яшчэ вырашылі хадайнічаць, каб з жанчыны перасталі вылічваць грошы: можа, у якасці выключэння — бо дзяцей яна ж вярнула.

— Хочацца дапамагчы людзям, якія здолелі стаць на нармальны шлях, — прызнаецца Ларыса Перапечына. — А душы дапамагчы: матэрыяльна, маральна і як заўгодна. А астатнім людзям, якія пазбавілі бацькоўскіх правоў, сказаць: так, пачаць ніколі не позна — але лепей раней, чым позна.

Святлана сама гатовая працаваць суткамі, але не здавацца і не кідаць сваё новае жыццё. Сям'я разам прытрымліваецца. Праўда, у гэтай сям'і Святлана цяпер не бачыць месца для мужчыны, мужа. Сярдзіта кажа, што, маўляў, нахлебалася ўжо, хопіць. Сваіх праблем хапае, напрыклад, са старэйшым сынам, які пакуль нідзе не працуе. А даражэй за дзяцей у жанчыны нікога няма.

— Усё можна пачаць з пачатку, усё, што б ні здарылася! — плача Святлана. — Перамагчы п'янства можна сілай волі. Проста падумаць: альбо дзеці, альбо гарэлка. Я дзяцей выбрала. У дзіцяці малое сэрца — а ён пра мамку думае, няхай і маці пра яго дбае.

Не будзем хаваць, што адноўчы страчаную рэпутацыю Святлане Фядзячанцы вярнуць нялёгка. І дасюль вяскоўцы мяркуюць: будзе жанчына трымацца альбо зноў дзеці паедуць у казённыя дамы. Будзем спадзявацца, што той час ніколі не вернецца.

— Усё: цяпер у мяне страху няма — дзеці са мной, імкнуся да лепшага, — прызнаецца шматдзетная маці. — Я веру, што ўсё горшае мной перажыта. Я памылку сваю жыццёвую здолела выправіць, і дзецям цяпер за мяне не сорамна. Яны са мной — і ўсё будзе добра.

Ілона ІВАНОВА.

Быхаўскі раён.

Абзац

• **Камунальныя службы Мінска маюць намер прымаць меры ўздзеяння да грамадзян, якія адмаўляюцца ўстанаўліваць прыборы ўліку расходу гарачай і халоднай вады. Аб гэтым паведаміў начальнік аддзела энергетыкі Мінгарвыканкама на прэс-канферэнцыі ў мэрыі. Паводле яго слоў, гэта будуць адміністрацыйныя або іншыя меры. «Перад ЖРЭА Мінска пастаўлена задача да чэрвеня ўстанавіць прыборы ва ўсіх ахвотнікаў. Пасля пачнецца работа з праблемнай катэгорыяй», — падкрэсліў прадстаўнік Мінгарвыканкама.**

• Учора каля 4 гадзін раніцы двое мужчын селі ў машыну да таксіста ў Мінску, які легальна займаўся рамізніцтвам. У раёне вуліцы Чыгуначнай зламыснікі прыставілі нож да шыі таксіста. Ён паспрабаваў аказаць супраціўленне, ухапіўся за нож, але пасажыры прыгразілі перарэзаць яму горла. Пасля гэтага зламыснікі выкінулі вадзіцеля з машыны («Крайслер Неон», шэры седан) і ўгналі яе.Вадзіцель з раненнем шыі і пальца дастаўлены ў бальніцу хуткай медыцынскай дапамогі Мінска. Яго жыццё знаходзіцца па-за бяспекай.

• **48-гадовы галоўны ўрач Івацэвіцкай цэнтральнай раённай бальніцы выпаў з аўтамабіля, які рухаўся па трасе, і загінуў. Трагедыя адбылася 4 сакавіка ў 9.10 на аўтадарозе Кобрын — Мінск непадалёк ад вёскі Кустовічы Кобрынскага раёна. Галоўны ўрач ехаў па справах у Брэст на службовым аўтамабілі «ГАЗ-2217», за рулём якога знаходзіўся вадзіцель Івацэвіцкай райбальніцы. Паводле папярэдніх даных ДАІ, аўтамабіль рухаўся з хуткасцю каля 90 км у гадзіну, што дапушчальна на гэтым участку дарогі.**

• Лягасы Беларусі маюць намер нарыхтаваць сёлета 13,6 тыс. тон бярозавага соку, або на 3,2 тыс. тон больш, чым у 2007-м. Першымі ў Беларусі нарыхтоўку пачалі Брэсцкая і Гомельская вобласці. Тут плануюць з улікам заявак перапрацоўчых прадпрыемстваў сабраць адпаведна 4 тыс. тон і 1 тыс. тон бярозавага соку.

• **У пункце пропуску «Каменны Лог» на выездзе з Беларусі ў Літву на «зялёным канале» грамадзянін Літвы на аўтамабілі Volkswagen Passat вывозіў каля 10 тысяч упаковак парфумерыі і касметыкі больш за 170 найменняў на суму звыш Br52,5 млн. Прадукцыя была пераважна расійскага паходжання, кантрафактная, пад французскімі брэндамі.**

• Новасібірскі аўтааматар пасля ДТЗ пасек сякерай машыну другога ўдзельніка здарэння. ДТЗ адбылося ўвечары ў аўторак у заторы ў гадзіну пік. Вадзіцелі дзвюх машын, якія сутыкнуліся на невялікай хуткасці, пачалі высвятляць, хто вінаваты. Калі высвятленне перайшло ў сварку, адзін з вадзіцеляў дастаў са сваёй машыны сякеру і пачаў секчы машыну «апанента». Паводле ацэнак спецыялістаў, шкода склала каля 100 тысяч рублёў.

• **У раёне Лапі расійска-фінскай дзяржаўнай граніцы 29 аленяў фінскай фермерскай гаспадаркі перасеклі мяжу. Падобныя выпадкі перыядычна адбываюцца па прычыне вольнага выпасу гэтых жывёлін на фінскай і нарвежскай тэрыторыях. Жывёлы прыходзяць на палі Мурманскай вобласці па свой асноўны корм — ягель. Аднак у сувязі з тым, што алені наносяць шкоду лясной гаспадарцы вобласці, улады пацярпелага раёна маюць права прад'явіць рахунак гаспадару аленяў-парушальнікаў.**

• У ЗША жанчына ростам 70 сантыметраў нарадзіла другое дзіця. Дзяўчынка нарадзілася здаровай, з практычна нармальным для немаўляці ростам — 45 сантыметраў. За час цяжарнасці жанчына вагой у 23 кілаграмы набрала яшчэ 9. Дзяўчынка не пакутуе на генетычнае захворванне, якое назіраецца ў маці. Мяркуецца, што Стэйсі Херальд з'яўляецца самай маленькай маці ў свеце: у цяперашні час яе кандыдатура разглядаецца прадстаўнікамі Кнігі рэкордаў Гінеса.

Поўны абзац

• **Траўмы рознай ступені цяжкасці атрымалі ў мінулым годзе 68 тыс. жыхароў Лондана. Яны наткнуліся на ліхтарныя слупы, размаўляючы на хаду па мабільных тэлефонах або адпраўляючы SMS. Як паведамляюць інфармагенцтвы, найбольшая колькасць траўмаў зарэгістравана на знакамітай вуліцы Брык-лейн на ўсходзе Лондана. Каб знізіць колькасць траўмаў, муніцыпалітэт усходняга Лондана прыняў рашэнне абгарнуць усе ліхтарныя слупы на Брык-лейн у паралон. Калі вопыт будзе ўдалым, то ў паралон апрануць слупы і на іншых лонданскіх вуліцах.**

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

Спорт-тайм

«Арсенал» спыніў пераможцу Лігі

Італьянскі «Мілан» датэрмінова склаў з сябе паўнамоцтвы пераможцы Лігі чэмпіёнаў. У 1/8 фіналу падначаленыя Карла Анчэлоці па суме дзвюх гульняў прайгралі лонданскаму «Арсеналу» з агульным лікам 0:2 (першы матч 0:0). У чвэрцьфінал, акрамя «канніраў», за якіх выступае беларус Аляксандр Глеб, таксама прайшлі іспанская «Барселона» і англійскі «Манчэстар Юнайтэд». Яны выйгралі адпаведна ў шатландскага «Селціка» і французскага «Ліёна» — 1:0. Мацнейшую каманду ў пары «Севілья» — «Фенербахчэ» вызначылі толькі серыі пасляматчавых пенальці. Хоць гульня ў адказ завяршылася на карысць іспанцаў (3:2), але ў наступную стадыю прабіліся сапернікі, якія выйгралі ў серыі 11-метровых удараў — 2:3.

Колькасць камандаў «вышкі» вызначаць балельшчыкі

Чарговы, 18-ы па ліку, чэмпіянат Беларусі па футболе сярод камандаў вышэйшай лігі стартуе 6 красавіка, а фінішуе 8 лістапада. У першынстве будуць спаборнічаць 16 камандаў, якія згуляюць у турніры ў два кругі. Колькасць жа ўдзельнікаў наступнага чэмпіянату пакуль не вызначана. Вядома толькі, што сваё слова ў гэтым аспекце могуць сказаць балельшчыкі. Плануецца правесці маніторынг грамадскага меркавання, каб вызначыць, ці патрэбна ў перспектыве скарачаць вышэйшую лігу. Дарэчы, беларускім клубам дазволена заяўляць на сезон любую колькасць легіянераў.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

НАТА АДКЛАЛА ПЫТАННЕ АБ ДАЛУЧЭННІ ГРУЗІІ І УКРАІНЫ

На саміце НАТА, які пройдзе ў пачатку красавіка ў Бухарэсце, Грузія і Украіна не будуць пераведзены на наступны ўзровень супрацоўніцтва з альянсам. Аб гэтым заявіў спецпрадстаўнік генеральнага сакратара НАТА Роберт Сіманс.

Ён падкрэсліў, што ніхто, акрамя саміх удзельнікаў НАТА, не можа накласці вета на далучэнне да блока новых членаў. «З іншага боку, сярод саміх дзяржаў НАТА кансенсусу па дадзеным пытанні няма, і, адпаведна, гэтае пытанне ў Бухарэсце ўзнята не будзе», — рэзюмаваў Сіманс.

АБХАЗІЯ ЎСЛЕД ЗА ПАЎДНЁВАЙ АСЕЦІЯЙ ЗАКЛІЧА ПРЫЗНАЦЬ НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ

Абхазія ўслед за Паўднёвай Асеціяй да канца тыдня закліча Расію, СНД і ААН прызнаць незалежнасць, заявіў у сераду прэзідэнт Абхазіі Сяргей Багапш.

Днём раней парламент Паўднёвай Асеціі ўжо звярнуўся да генсака ААН, прэзідэнта РФ і кіраўнікоў дзяржаў ЕС і СНД з просьбай прызнаць незалежнасць рэспублікі. Пакуль рэакцыі на гэта няма ні ад аднаго адрасата.

ЖЫХАРЫ ВЕРМОНТА ПАРЭКАМЕНДАВАЛІ АРЫШТАВАЦЬ БУША І ЧЭЙНІ

У некалькіх гарадах штата Вермонт былі прынятыя рэкамендацыйныя рэзалюцыі аб арышце прэзідэнта ЗША Джорджа Буша і віцэ-прэзідэнта Дзіка Чэйні за «злачынствы супраць Канстытуцыі».

Рашэнне з'яўляецца сімвалічным: паводле зацверджанай рэзалюцыі, паліцыі гарадоў Братлбора і Мальбара рэкамендуецца арыштаваць Буша і Чэйні і перадаць іх уладам, якія пакідаюць за сабой права пачаць судовы пераслед. Штат Вермонт вядомы як адзін з самых ліберальных у ЗША. Там ужо прымаліся рэкамендацыйныя рэзалюцыі аб заканчэнні вайны ў Іраку і аб імпічменце Джорджу Бушу, аднак ні адна з іх не была прынятая на федэральным узроўні.

НАШ НОВЫ ПРАЖЫТКОВЫ МІНІМУМ: УСЁ ТОЕ Ж ПЛЮС СПОРТ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— А менавіта магчымасці, у прыватнасці, у малых раённых цэнтрах, невялікія, у многіх школах існуюць праблемы з інвентаром...

— Гэта і сапраўды істотная праблема. Пакуль мы знаходзімся на стадыі абмеркавання яе з Міністэрствам адукацыі. У бліжэйшы час усё павінна вырашыцца.

Таццяна ПРЫГОЖАЯ, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дэмаграфічнай бяспецы і сацыяльным развіцці

— Якія недахопы трэба выправіць у заканадаўстве для больш спрыяльнага развіцця масавага спорту?

— На сёння ў нас існуе каля 30 заканадаўчых актаў, якія рэгулююць дзяржаўную палітыку ў галіне спорту і турызму. Ёсць два галоўныя дакументы, якімі мы кіруемся ў нашай дзейнасці: Закон аб фізічнай культуры і спорце і Дзяржаўная праграма развіцця фізкультуры і спорту на 2007—2010 гады. І мы звярнулі ўвагу, што не выдзелена такое паняцце, як масавы спорт. Цяпер больш увагі надаецца спорту прафесійнаму, падрыхтоўцы высокакваліфікаваных кадраў для спорту вышэйшых дасягненняў. У расійскім заканадаўстве артыкул аб масавай фізкультуры і спорце цалкам выдзелены ў законе. Нам патрэбна паглядзець, па якім шляху пайшлі нашы расійскія калегі.

У сталіцы людзям больш даступныя самыя розныя спартыўныя збудаванні, фітнэс-цэнтры. А што датычыцца раённых, нават абласных цэнтраў, там у дачыненні да масавай фізкультуры існуе шэраг праблем. Зноў-такі, каб гаварыць пра масавую фізкультуру, мы павінны мець фінансавую падаплёку. Акрамя бюджэтнага фінансавання, тут павінны акумулявацца і іншыя сродкі, тая ж спонсарская дапамога. Аднак калі пра гэта заходзіць размова, адразу ўсплывае такі аспект, як ільготнае падаткаабкладанне, што зноў-такі пакуль не знайшло адлюстравання ў нашым заканадаўстве. У бюджэт пражытковага мінімуму не закладзены сродкі на заняткі фізкультурай і спортам. На прадукты харчавання, адзенне, адукацыю — ёсць, на спорт — няма. У эканамічна развітых краінах спорт прыбытковы і для дзяржавы, і для людзей, якія ім займаюцца. Прывяду прыклад Кітая: у 50-х гадах ніхто і не чуў пра вядомых кітайскіх спартсменаў, сёння яны дамінуюць ледзь не ва ўсіх алімпійскіх дысцыплінах. Адбылося гэта ў тым ліку і па той прычыне, што з 50-х там пачалі масава развіваць фізкультуру і спорт.

Аляксандр ГРЫГАРАЎ, міністр спорту і турызму Рэспублікі Беларусь

— Аляксандр Уладзіміравіч, ці ёсць усё ж такі сродкі на развіццё масавай фізкультуры?

— У бюджэце прадугледжаны сродкі як на развіццё спорту вышэйшых дасягненняў і падрыхтоўку рэзерву, так і на арганізацыю фізкультурна-аздараўленчай работы. Хацеў бы заўважыць, што ў год у краіне праводзіцца больш за 16 тысяч спартыўных мерапрыемстваў, накіраваных перш за ўсё на ўмацаванне здароўя нацыі. Сёлета, у Год здароўя, мы склалі своеасаблівую праграму, якая ахоплівае ўсе катэгорыі насельніцтва, скіравана ў тым ліку на работу ў працоўных калектывах, у раённых, гарадскіх, абласных арганізацыях. Прывяду толькі адзін прыклад — у маі мінулага года мы правялі міжнародныя спаборніцтвы, прысвечаныя дню бегу, дзе ўзялі ўдзел больш за 10 тысяч жыхароў сталіцы. Спаборніцтвы такога кшталту мы маем намер праводзіць у перспектыве, дзе будуць задзейнічаны ўсе катэгорыі грамадзян, ад самых маленькіх да пенсіянераў і параалімпійцаў.

— Наколькі рэальна зрабіць спорт не часовым захапленнем, а ладам жыцця? Ці будуць выдзелены сродкі на аднаўленне і будаўніцтва спартыўных аб'ектаў у невялікіх гарадах і раённых цэнтрах?

— Міністэрства спорту і турызму разам з іншымі міністэрствамі ўдзельнічае ў 26 праграмах па развіцці фізічнай культуры і спорту. Гэтыя праграмы і прадугледжваюць стварэнне матэрыяльна-спартыўнай базы. Мы ўвялі ў строй спартыўныя комплексы ва ўсіх абласных цэнтрах. Цяпер прыступілі да іх стварэння ў гарадах з насельніцтвам у 100 тысяч. Далей пачнецца іх будаўніцтва ў меншых гарадах. У Дзяржаўнай праграме развіцця вёскі вялікая ўвага надаецца стварэнню спартыўнай базы ў аграгарадках, а сельскіх жыхароў у нас дзесьці 2,5 мільёна. Работа спланавана такім чынам, каб дайсці да кожнага чалавека і стварыць яму неабходныя ўмовы.

— Як вы ставіцеся да ідэі ўвесці ў школьную праграму які-небудзь від спорту?

— Школьная праграма павінна прадугледжваць заняткі спортам у самым шырокім разуменні. У нас у краіне развіваецца 132 віды. І сёння мы не можам забараніць займацца тым, што камусьці падабаецца ці, наадварот, прымусіць. Кожны павінен выбіраць тое, што яму па душы, а наша задача — стварыць усе ўмовы. Самы даступны, на мой погляд, від спорту — гэта бег. Што можа быць прасцей, чым, апрануўшы спартыўнае адзенне, выйсці з дому і прабегчы па тых месцах, якія падабаюцца, атрымаўшы зарад бадзёрасці? Яшчэ адзін від аздараўлення, які б я прапанаваў — загартоўка. Гэта таксама проста — раніцай прачнуўся, зрабіў невялікую зарадку, прыняў халодны душ — гэта бадзёрасць і добры настрой на ўвесь дзень. Зарад энергіі атрымаў — і на працу.

— Вы так захапляльна расказваеце — відаць, самі займаецеся спортам?

— Што датычыцца асабіста мяне, то я цяпер 2—3 разы на тыдзень займаюся плаваннем. Але разумею, што не кожны можа пайсці па майму прыкладу, бо не ва ўсіх раёнах ёсць басейны. У суботу і нядзелю з задавальненнем бегаю, але не скажу, што шмат. Калі праплываю я дзесьці 1000 метраў, то прабягаю 3—5 кіламетраў — не больш. Натуральна, што ўжо не вельмі хутка — ёсць пэўныя абмежаванні. Акрамя таго, я аматар більярда, люблю папарыцца ў саўне. На ўласным вопыце магу пацвердзіць, што загартоўванне па сістэме Іванова — вельмі эфектыўны спосаб паправіць сваё здароўе. Але я пайшоў крыху далей. Нядаўна даў сабе слова, што на наступным тыдні забяруся ў крыякамеру. Тэмпература там апускаецца да мінус 110 градусаў, уключаюцца рэзервовыя магчымасці арганізма, чалавек атрымлівае дадатковую энергію. Абавязкова адчую на сабе ўсе цуды тэмпературы...

Колькі каштуе здароўе

Сёння ў нашай краіне фізічнымі практыкаваннямі і спартыўна-аздараўленчым турызмам займаецца больш за 1 мільён 309 тысяч грамадзян, што складае 13,5 працэнта ўсяго насельніцтва. У краіне працуе каля 22 тысяч спартыўных збудаванняў, у тым ліку 241 стадыён, 42 манежы, 14 спартыўных збудаванняў са штучным ільдом, 238 плавальных басейнаў, 6,2 тысячы спартыўных залаў, 708 міні-басейнаў. У межах рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы адраджэння і развіцця вёскі на 2005—2010 гады ў населеных пунктах, пераўтвораных у аграгарадкі, летась рэканструяваны і адрамантаваны 40 фізкультурна-спартыўных збудаванняў, пабудавана 11 спартыўных аб'ектаў. Пры аддзелах фізічнай культуры і спорту райвыканкамаў з'явілася 35 раённых фізкультурна-спартыўных клубаў.

Зімой 2006/2007 года ў краіне было арганізавана 1500 каткоў для масавага катання, 16 канькабежных дарожак, 794 лыжныя трасы, 392 хакейныя каробкі, 230 пунктаў пракату на 46,8 тысяч пар канькоў і лыжаў. Што датычыцца зімы сёлетняй, то ў большасці аматараў лыжных гонак зімовы інвентар так і застаўся незапатрабаваным па прычыне адсутнасці снегу, так што пакатацца можна было толькі на гарналыжных комплексах, дзе быў штучны снег. Працавалі яны да канца лютага — пачатку сакавіка. Гарналыжны камплект, паслугі пад'ёмніка і інструктара абыходзяцца не менш чым у 40 тысяч рублёў за гадзіну.

Затое басейн можна наведваць у любы час года і незалежна ад надвор'я. У сталіцы адзін сеанс каштуе ад 6 тысяч, праўда, чым ніжэйшы кошт наведвання, тым складаней туды трапіць. Знайсці абанемент па цане 10 тысяч за адно наведванне больш рэальна. Такім чынам, калі наведваць басейн двойчы ў тыдзень, прычым не ўвечары і не ў выхадныя (у гэты час сеансы даражэйшыя), абанемент абыдзецца дзесьці ў 80 тысяч. Трапіць у басейн з маленькім дзіцем яшчэ складаней. Такія басейны існуюць пры дзіцячых паліклініках, і пры наяўнасці паказанняў урач выдае накіраванне. Праўда, чакаць сваёй чаргі давядзецца ад некалькіх месяцаў да паўгода.

Калі да наведвання басейна дадаць яшчэ трэнажорную залу ці аэробіку, абанемент у якія каштуе ад 60 тысяч, то ў месяц мой бюджэт зменшыцца на 140 тысяч рублёў, сямейны — ўдвая, калі здаровы лад жыцця весці разам з другой паловай. Больш зручна, безумоўна, калі басейн, трэнажоры і аэробіка знаходзяцца ў адным месцы. У сталіцы ёсць адзін такі спартыўны клуб з басейнам, саўнай, трэнажорамі і рознымі відамі фітнэсу, які працуе з 7 гадзін раніцы да 11 гадзін вечара. Паўгадавы індывідуальны абанемент з неабмежаванай колькасцю наведванняў там каштуе 1 мільён 449 тысяч рублёў, такі ж, але сямейны абыдзецца ў 2 мільёны 463 тысячы. Месячны абанемент для маёй дачкі каштуе там 119 тысяч рублёў.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

Крымінал

П'ЯНКА ЗАВЯРШЫЛАСЯ ЗАБОЙСТВАМ

У вёсцы Язёры Чэрыкаўскага раёна адбылося жорсткае забойства. 34-гадовы мужчына, рабочы СВК «Язёрскі», забіў сваю мачаху.

4 сакавіка ў яго доме пад падлогай быў знойдзены труп 50-гадовай жанчыны з нажавымі раненнямі вачэй, галавы і інш.

Высветлілася, што 29 студзеня пасынак і мачаха з раніцы пілі спіртныя напоі, а бліжэй да ночы пачалася страшная сварка, ахвярай якой стала жанчына.

Раённая пракуратура распачала крымінальную справу. Мужчына, які падазраецца ва ўчыненні забойства, затрыманы. Раней ён асуджаўся за падобныя забойствы маці і айчыма, адсядзеў 11 гадоў за кратамі.

Алена КАЗЛОВА.

У вытворчасці суда Пастаўскага раёна Віцебскай вобласці знаходзіцца заява аб аб'яўленні памерлым **МАЛЬКО Аляксандра Аляксандравіча**, 3 студзеня 1967 года нараджэння, ураджэнца в. Чарнешчына Полацкага раёна, апошняе вядомае месца жыхарства: г. Наваполацк, хутар Шэпілаўка Віцебскай вобласці.

Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць нейкія звесткі пра Малько А.А., паведаміць іх суду Пастаўскага раёна Віцебскай вобл. (г. Паставы, вул. Крупская, 55, тэл. 4 15 46) на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

Глядзіце!

Беларускія мужчыны адводзяць сваім палавінкам месца толькі на кухні, у дзіцячым пакоі і ў ложку?

АДНАК ЛЮБЯЦЬ ІХ ЗУСІМ НЕ ЗА ГАСПАДАРЧЫЯ ЎМЕННІ

Фота Сяргея ЧУЛІЦКАГА.

Перш чым віншаваць прыгожую дзяўчыну з 8 Сакавіка, пераканайцеся, што гэта паненка. З чатырох прыгажунь у студыі «натуральная» — толькі адна.

Напярэдадні 8 сакавіка навакольная рэчаіснасць як быццам сама па сабе робіцца тэатэтычна-святочнай: яскравыя фарбы ў вітрынах заклікаюць на распродажы касметыкі і парфумы, актывізуюцца прадаўцы кветак і ювелірных вырабаў, ва ўстановах рыхтуюцца адмысловыя музычныя праграмы... Толькі і размоў, што пра жанчын, каханне, квецень і вясну. А калі справа датычыцца тэлевізійнага жаночага ток-шоў, тут ужо, як кажуць, і карты ў рукі — гасцям ды вядучай, Веры Паляковай. Тэмай перадсвяточнага выпуску праграмы «Жыццё як жыццё» было абвешчана рытарычнае пытанне «За што нас любяць?» Знайсці ісціну прапанавалася з дапамогай самастойных паспяховых жанчын — тэлевядучай Інгі Бяловай, эксперта Цэнтра гендэрных даследаванняў Ірыны Альхоўкі і «сапраўдных беларускіх мачо» — вядучага, спевака Дзяніса Дудзінскага і прадзюсара Уладзіміра Максімкава.

За гэтымі пошукамі назіралі гледачы ў студыі і карэспандэнт «Звязды» — з-за куліс. Тэлегледачы ўбачаць гэту дыскусію 7 сакавіка на Першым канале.

Пачалася гаворка цалкам прадказальна: з пытання да мужчын «На што вы найперш звяртаеце ўвагу ў жанчыне?» Інга Бялова з пазіцыі прыгожай жанчыны тут жа ўнесла свае карэктывы — «на ногі глядзяць, на што яшчэ!». Але моцны пол адказаў па-джэнтльменску: маўляў, на жанчыну ў цэлым, ад прычоскі і фігуры да праслаўтай «разынкі».

— Ну як, вы знайшлі ўжо тую самую жанчыну, у якой нешта ёсць? — удакладніла Вера Палякова.

— Вядома ж! І не адну! — радасна пацвердзіў Дзяніс Дудзінскі.

Чамусьці з пачатку за здароўе ўдзельнікі хутка перайшлі на вечную і бессэнсоўную спрэчку, хто лепшы — мужчыны ці жанчыны, і хто вінаваты, напрыклад, у цяжкай долі жанчын, якім даводзіцца класці шпалы або вадзіць трамваі. З аднаго боку, калі падыходзіць фармальна — сапраўды, сярод знакамітых асобаў, якія пакінулі след у гісторыі (вучоных, урачоў, мастакоў, паэтаў і г.д.) пераважная большасць прадстаўнікоў моцнага полу, з другога — ну і што, тая ж гісторыя пацвярджае, што немагчымага няма: жанчынам удавалася заняць месца і фараона, і нават Папы Рымскага... А тое, што жанчыны — прыгожая, але наўрад ці слабейшая палова чалавецтва, пацвердзіла на ўласным прыкладзе і спецыяльная госця ток-шоў, жанчына-геолаг.

У якасці ходу ў адказ мужчыны прыгадалі знакамітую формулу «тры K» (Kirche, Kinder, Kϋchen — з нямецкай «царква, дзеці, кухня»), але пры гэтым чамусьці замянілі «царкву» на «ложак» — гэта сучасныя рэаліі, ці што?

— Я лічу, гэта самая што ні ёсць жаночая работа! — дэманстраваў, як на заказ, шавіністкі мужчынскі падыход Уладзімір Максімкаў. — І кухня, і дзеці патрабуюць шмат часу і намаганняў, а калі пасля гэтага ўсё ж застаюцца сілы... то жанчына становіцца вядучай ток-шоў! Адно я магу гарантаваць дакладна: МАЁЙ жанчыне ніколі не давялося б класці шпалы.

...Хоць выканаўчы прадзюсар Першага канала Яўген Юранаў і папярэдзіў, маўляў, не варта чакаць у гэтым выпуску «Жыццё як жыццё» кветачак, шарыкаў і сентыментальных віншаванняў, мы ўсё чакалі — калі ж сярод размоў нарэшце з'явіцца абвешчаная перадсвяточная тэма? І яна з'явілася, адкуль не чакалі. Калі вядучая прыгадала, што мужчыны ўзурпіравалі амаль усё жаночае — нават вобразы — на подыум эфектна выйшлі ўдзельнікі шоў-трыо «Спяваючыя каралевы» — «Лера», «Ала» і «Эдзіта». У жыцці хлопцы, натуральна, носяць іншыя імёны, але на сцэне выкарыстоўваюць менавіта гэтыя псеўданімы і вобразы. Таму, мабыць, як ніхто адчуваюць, якая гэта цяжкая праца:

— Самае складанае — падача. Мала проста апрануць абцасы і калготкі, трэба яшчэ быць жанчынай, каб пераканаць у гэтым публіку, — падзялілася з ашаломленымі гасцямі «Эдзіта». І гэта рэпліка стала, бадай, адзінай, на якую беларускія мачо не знайшлі што адказаць.

Зрэшты, завяршылася гаворка ўсё ж хэпі-эндам, бо пры ўсіх жартах і кпінах мужчыны ўсё ж прызналіся, што нас любяць. Нават калі не «за што», а «насуперак чаму».

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

P.S. *Дарэчы, паводле слоў прадзюсара Першага канала Яўгена Юранава, у хуткім часе праграма «Жыццё як жыццё» займее ўласную старонку на сайце Белтэлерадыёкампаніі, дзе будуць размяшчацца анонсы, фота і г.д. А дасылаць свае жыццёвыя гісторыі і выказваць прапановы можна ўжо цяпер — з дапамогай электроннай пошты zkz@tvr.by ці па тэлефоне 263 60 38.*

ЭКСПЕРЫМЕНТ НАД ЖЫВЁЛІНАЙ — НАВОШТА?

«Калі я ўдзельнічаю ў доследах, якія звязаны са згубай жывёліны, то адчуваю вялізнае шкадаванне, што грубіянскай рукой ламаю невымоўны мастацкі арганізм і што з'яўляюся катам жывой істоты».
Іван Пятровіч ПАЎЛАЎ.

Каб лячыць, трэба забіваць. Ніхто не хоча быць злым, бессардэчным, жорсткім, але для правядзення навуковых эксперыментаў шырока выкарыстоўваюцца жывёлы. Часам яны гінуць. Адмыслова, дзеля забавы, чыніць пакуты стварэнням прыроды, якіх абралі для медыцынскіх доследаў і навучання студэнтаў, правядзення іспытаў, даследчыкі не жадаюць. Аднак усё роўна — птушачку, безумоўна, шкада.

Вучыцца... на манекене?

Новыя, амаль касмічныя тэхналогіі ў медыцыне і біялогіі, вытворчасці лекаў сталі цяпер рэальнасцю. Хто з былых хворых хоць раз узгадаў, колькі жывёлін (няма розніцы, пацукоў, свінак, сабак) спатрэбілася «выкарыстаць» для эксперыментаў і падрыхтоўчых іспытаў, для таго, каб у выніку ўкараніць новае лячэнне?

Са з'яўленнем помніка сабачцы Паўлава ў Савецкім Саюзе пачалі задумвацца над праблемамі біяэтыкі (навукі аб маральнай дзейнасці чалавека ў медыцыне і біялогіі), і аб адным з яе галоўных пытанняў — неабходнасці эксперыментаў над жывёлінамі. Пакаленні вучоных і медыкаў вырашаюць адну і тую ж праблему — ці ёсць альтэрнатыва навукова-медыцынскім эксперыментам над жывымі істотамі.

У шматлікіх еўрапейскіх краінах студэнт мае права адмовіцца ад удзелу ў доследах над жывёлінай, калі тыя чыняць істоце пакуты і боль. Узамен знаходзяцца альтэрнатыўныя метады навучання — відэастужкі, манекены і трэнажоры, камп'ютарныя праграмы. У выпадку, калі над жывёлінамі праводзяць эксперыменты, паддоследныя арганізмы знаходзяць іншымі шляхамі. Як сведчыць практыка замежных краін, гэтыя метады з'яўляюцца даступнымі. Наша краіна таксама не засталася ўбаку — у Беларускім дзяржаўным медыцынскім універсітэце, напрыклад, вучэбная праграма была перагледжана, і зараз яна арыентуецца на скарачэнне колькасці жывёлін, пазбаўленне іх ад пакут, замены стварэнняў, якія маюць высокаарганізаваную псіхіку, на істот з нізкаарганізаванай.

Замену жывым сабачкам і жабам магчыма, такім чынам, знайсці ўжо цяпер. Аднак нескладана падлічыць — некалькі гадоў таму сімулятар, які цалкам імітуе чалавечае цела, каштаваў прыблізна паўмільёна долараў. Можна набыць тэхналогію, якая віртуальна стварае ўсе клінічныя тэхнікі, якімі павінен валодаць урач. Уключаючы трохмерную візуалізацыю і імітацыю тактыльных адчуванняў. Аднак такая «раскоша» даступная ў асноўным прыватным, дарагім сусветным вучэбным цэнтрам.

І потым, не будзем хлусіць самім сабе — крый Бог, але ў выпадку, калі неабходна будзе складаная хірургічная аперацыя, якому ўрачу мы аддадзім перавагу? Які шэсць гадоў «набіваў руку» на камп'ютарных праграмах і рабіў вучэбныя заданні на штучных узорах тканак і органаў? Ці, можа, лепшы той эскулап, які хоць і прафесійны цынік, але аперацыі вучыўся рабіць на «натуральным», «жывым» сэрцы?

Эксперымент — не абыдзецца

Як адзначае кандыдат медыцынскіх навук, дацэнт, загадчык Цэнтральнай навукова-даследчай лабараторыі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі Ігар Тарасюк, у працэсе навучання замяняльныя метады выкарыстоўваюцца шырока, а часам яны могуць быць нават больш эфектыўнымі, чым традыцыйныя доследы над жывёлінамі. Аднак у эксперыментальнай навуцы не заўсёды можна адмовіцца ад выкарыстання жывёлін ці знайсці ім замену:

— Калі трэба ацаніць рэакцыю на ўзроўні ўсяго арганізма, напрыклад, у таксікалогіі, немагчыма абысціся без эксперыментальных жывёлін. Даследаванні на двух-трох відах жывёлін па-ранейшаму абавязкова праводзяцца пры таксіялагічнай ацэнцы новых хімічных рэчываў, лекаў, — падкрэслівае суразмоўца. — Пры гэтым дакладныя вынікі залежаць не столькі ад колькасці выкарыстаных істотаў і іх відаў, колькі ад якасці работы з эксперыментальнымі жывёлінамі.

Паводле слоў спецыяліста, альтэрнатыўныя метады і ў нашай краіне таксама ўкараняюцца згодна з так званым прынцыпам трох «R». Replace — замяшчэнне «вышэйшых жывёл» у час біятэсціравання на бесхрыбетных, а таксама на малекулярна-біялагічныя тэсты; reduce — за кошт, напрыклад, удасканальвання статыстычнай работы памяншаецца колькасць доследаў, refine — вельмі важна таксама паляпшаць умовы работы непасрэдна з жывёлінамі.

— Калі абмежаваныя фінансавыя і матэрыяльна-тэхнічныя магчымасці, то палепшыць умовы работы з жывёлінамі пад сілу кожнаму эксперыментатару. Наш віварый размешчаны ў асобным корпусе, са спецыяльна абсталяванымі памяшканнямі. Умовы выключаюць дыскамфорт і стрэс у жывёлін, мы рэгулярна праводзім ветэрынарны агляд. Звычайна не прынята казаць, але ў біяэтыцы вельмі важна, каб жывёла была пазбаўленая ад болю і пакут. Мы маем ліцэнзію Міністэрства аховы здароўя на выкарыстанне наркатычных сродкаў для абязбольвання і ўсыплення, — кажа І. Тарасюк. — Належныя ўмовы ўтрымання, паўнавартаснае кармленне, дарэчы, не толькі дапамагае развіццю гуманных адносінаў для жывёлін, але і гарантуе атрыманне дакладных вынікаў доследаў.

Спачатку — на камп'ютары, а потым ужо са скальпелем

Перад тым як пакласці «пад нож» жывёлу, урач праводзіць вялікую работу. Спачатку даследчык-эксперыментатар аналізуе літаратурныя крыніцы — а можа, аналагічны дослед ужо праводзіўся раней, і рэзаць жывёліну сэнсу няма? Потым ідзе праца на спецыялізаваных камп'ютарных праграмах па электроннай анатоміі, фізіялогіі. Гэта дапамагае распланаваць аперацыю, каб выключыць, зноў жа, бессэнсоўную смерць. Кожны вучоны валодае правіламі абыходжання з жывёлінамі, прыёмамі передаперацыйнай падрыхтоўкі, пасляаперацыйнай рэанімацыі. Дазваляецца эксперымент толькі пасля вывучэння правілаў біяэтыкі і размовы з супрацоўнікам віварыя, які адказны за зоаабарону. У бліжэйшыя гады БелМАПА пачне ўжываць іншыя, «прасунутыя» метады — напрыклад, мадэляваць біяхімічныя, фізіялагічныя, таксікалагічныя і іншыя працэсы. Цяпер выкарыстоўваюцца метады захоўвання і збору інфармацыі, метад in vitro, калі тканкі жывёл могуць быць заменены на раслінныя і іншыя.

— Даследчык зацікаўлены ў тым, каб жывёліна была пазбаўлена ад стрэсаў, хваробаў, траўмаў. Інакш вынікі доследаў могуць быць недакладнымі. Дарэчы, гуманныя адносіны да жывых істот садзейнічаюць і захаванню псіхічнага здароўя ўрача. Яму ў рэшце рэшт даводзіцца забіраць жыццё ў тых, хто першапачаткова слабейшы і не можа абараніць сябе, — кажа Ігар Тарасюк. — Таму ад этычных адносінаў вучонага, медыка залежыць не толькі жыццё жывёліны, але і здароўе і жыццё людзей, дзеля якіх эксперыменты і праводзяцца.

Алергія. Затое — «не на жывёлах»

— Існуе такое азначэнне — доследна-прамысловая апрабацыя, калі вакцына для лячэння, якая абараняе жывёл аб бактэрый, павінна быць праверана на эфектыўнасць на патэнцыяльных пацыентах. Мы ж робім гэта для здароўя жывёл, ствараем новыя прэпараты. І на кім тады магчыма даскала праверыць іх дзейнасць, як не непасрэдна на іх? — тлумачыць Алена Гусева, заслужаны ветэрынарны ўрач Расійскай Федэрацыі, кандыдат ветэрынарных навук, загадчык аддзела каардынацыі навукова-даследчай работы і патэнтна-інфармацыйных даследаванняў Інстытута эксперыментальнай ветэрынарыі імя Вышалескага НАН Рэспублікі Беларусь. — Безумоўна, навука імкнецца наперад, з цягам часу могуць з'явіцца новыя распрацоўкі. Існуюць сферы дзейнасці і галіны, дзе няма неабходнасці выкарыстоўваць жывёлін. Існуюць і сістэмы, на якіх можна пратэставаць розныя прэпараты без выкарыстання жывых істотаў. Але зрабіць гэта, напэўна, даволі складана.

Напрыклад, у касметалогіі таксама выкарыстоўваюцца доследы над жывёлінамі, у час распрацоўкі новага сродку. Часам вытворцы пішуць на вокладцы сваіх кшталту «прадукцыя не выклікае алергіі, бясспечная для чалавека», а ніжэй яшчэ і «прадукцыя пратэставана без выкарыстання жывёлін». І былі выпадкі, калі ў спажыўца, які набыў такі крэм, на твары выступалі чырвоныя плямы — гэта таму, што без выпрабавання на жывой істоце выпускаць, што касметычны сродак абсалютна бясшкодны, вельмі цяжка.

— Трэба разам глядзець на рэчы. У мяне ў самой два сабакі, я вельмі іх люблю. Але калі ацэньваць аб'ектыўна, то ёсць у медыцыне галіны, дзе без доследаў над жывым арганізмам не абысціся, прынамсі, пакуль. Напрыклад, шматлікіх людзей выратоўвае аперацыя па шунціраванні сэрца. Я думаю, спачатку яна апрацоўвалася доўгі час на жывёлінах, і яны часам гінулі, але людзей будзе выратавана больш, — каментуе Алена Гусева. — Сапраўды, ёсць студэнты-ветэрынары, якія не хочуць разразаць тую ж самую мышку. А як тады яны будуць рабіць аперацыю сабаку, карове, лячыць цяжкія хваробы, калі баяцца даследаваць нават белую мышку? Мне так падаецца, на сённяшні момант без урону для атрымання карысных вынікаў эксперыменту, новых ведаў замяніць усе доследы над жывёлінамі на альтэрнатыўныя немагчыма.

...А ўвогуле, паважаныя чытачы, давайце паразважаем яшчэ над адным пытаннем. Якое таксама датычыцца біяэтыкі. Якіх жывёлін усё ж такі больш — што гінуць пад скальпелем даследчыка, медыка, вучонага, студэнта, ці якія знайшлі сваю смерць пад коламі аўтамабіля?

Дзмітрый АЛЬФЕР.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

ПЯЦЬ ХВІЛІН НА РОЗДУМ

М. МАКСІМАЎ. Мат за два хады. (4+2).

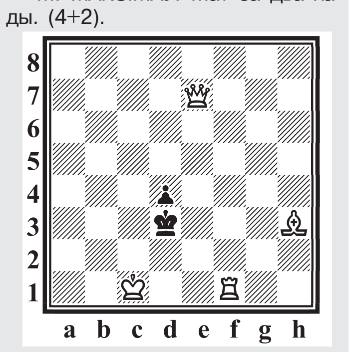

З. МАХ. Мат за два хады. (4+3).

Чакаем вашых водгукаў.

ПРАВЕРЦЕ ВАШЫ РАШЭННІ

Змяшчаем рашэнні заданняў масавага конкурсу, апублікаваных 22 студзеня і 1 лютага гг.

Заданне № 15. 1. Крe2! g1Ф (1. ... Л:g6 2. Ce8!) 2. C:g1 C:g1 3. Cd5! Ле8+! (3. ... Лg7 4. Cf7!) 4. Cd4! 5. g7! C:g7 6. Cf7+! і нічыя. 1. C:g2? Cg1+ 2. Крd3 Cc5 3. Cd5! Лd8! 4. Крc4 Cf8. 1. Крf3? g1Ф 2. C:g1 C:g1 3. Cd5! Лf8+! 4. Крg2! Cd4!

Заданне № 16. 1. Cg7! (1. Крg8? Cg5! 2. Cg7 c5 3. Кр:h7 4. Крh8 c4 5. h7 c3 6. Ch6 Ch4 7. Cd2 c2 і чорныя выйграюць). 1. ... Крf7 2. Кр:h7 c5 3. Крh8 c4 4. h7 c3 5. Ch6! Ca3 6. Cf8! Cc1 7. Ch6 Cb2 8. Cc1 Ca1! 9. Ca3! c2 10. Cb2! Крf8 11. Ca3+! Крf7 12. Cb2! Нічыя.

Заданне № 17. 1. Кf5+ Крg6 2. Cd8! C:b3 3. Кe7+ Крf7 4. Кc6! Крe8 (5. Cb6? Крd7! 6. К:b8 Крc8 7. Кc6 Cd1+ 8. Кр:h4 Крb7 9. Кd4! Кр:b6 10. Кb2 Крc5! 11. Кe6+ Крd5 12. Кf4+ Крe4) 5. Ca5! Cc7! 6. C:c7 Крd7 7. Кd4! Cd1+ 8. Кр:h4 (8. Крg5? Кр:c7 9. Кb2 h3 10. К:d1 h2 11. Кf2 d5 12. Кe6+ Крd6 13. Крd5) 8. Крc7 К:b2 і выйгрыш.

Заданне № 18. 1. ... Крb7! (1. ... Крd7 2. h7 Кe5+; 1. ... Кр:c7 2. h7 Кe5+ 3. К:e5+ C:h7 4. Кg6!) 2. h7 Кe5! 3. К:e5 C:h7 4. Кc6! Cc5 ((4. ... Cb6 5. Кe7 C:e7 (5. ... Кр:c7 Кd5+) Кg6 ~~ 7. Крg7; 4. ... Ce3 5. Кe7 Кр:c7 Кg6? Ch6!)) 5. Кe7 Кр:c7 6. Кg6! Cd4 7. Кf8 Ch~~ 8. Кe6+ і нічыя.

Адказы на заданні даслалі наступныя актыўныя ўдзельнікі конкурсу: Юрый Бандарэнка (Магілёў), Алег Бадзюкоў (Круглянскі раён), Віктар Быкаў і Сяргей Гурыновіч (Мінск), Іван Козел (Мазырскі раён), Анатоль Прынеслік (Віцебск), Алег Чарневіч (Барань), Пётр Шчамялёў (Бялыніцкі раён), Іван Цітовіч (Пастаўскі раён) і іншыя.

Зручна!

Камп'ютарныя сістэмы — супраць «жывых» чэргаў

У Магілёўскай цэнтральнай паліклініцы запрацавала сістэма запісу на прыём па электроннай пошце.

Цяпер кожны чалавек можа даслаць ліст на электронны адрас mcp@mogilev.by, пакінуць свае каардынаты і заявіць аб жаданні наведаць доктара. Медыцынскі рэгістратар звяжацца з пацыентам па тэлефоне і запіша на прыём.

За апошні тыдзень, паведаміў інжынер камп'ютарнага цэнтра паліклінікі Андрэй Траццякоў, праз электронную пошту запісаліся да ўрача ўсяго 5 чалавек. Гэта ў асноўным маладыя людзі, якія актыўна карыстаюцца Інтэрнэтам і электроннай поштай. Але інжынер прагназуе, што меней чым праз пару гадоў уся праца паліклінікі будзе камп'ютарызавана і запіс на прыём праз Інтэрнэт стане абсалютна звыклай справай.

Такое меркаванне падтрымліваюць і медыкі, якія гатовы асвоіць новыя тэхналогіі.

— Камп'ютарызацыя — гэта будучае ўсіх устаноў аховы здароўя, — упэўнены галоўны ўрач паліклінікі Уладзімір Шрубаў. — Гэта сучасны падыход, які забяспечыць якасную працу і хуткае абслугоўванне.

Ва ўстанове аховы здароўя лічаць, што мала выкарыстоўваць камп'ютары як друкавальную машынку альбо накапляльнік інфармацыі. Каб праца тэхнікі была сапраўды эфектыўнай, у паліклініцы ствараюць аўтаматызаваную сістэму ўпраўлення. Неўзабаве з'явіцца лакальная сетка, электронныя карткі пацыентаў, адзіная інфармацыйная база, будзе наладжаны пастаянны абмен інфармацыяй паміж рознымі дыягнастычнымі і лячэбнымі ўстановамі.

Камп'ютарызацыя зэканоміць час не толькі пацыентам, але і медыкам: медсястры не трэба будзе, напрыклад, бегчы на іншы паверх па вынікі аналізаў. У будучым у цэнтральнай паліклініцы створаць паўсотні камп'ютарных месцаў, а чалавек будзе паказваць на прыёме не агульны сшытак, пухнаты ад розных паперак, а электронны дыск альбо флэшку.

Паліклініка цяпер стварае свой сайт, а электронныя адрасы пацыентаў выкарыстоўваюцца для запрашэнняў прайсці дыспансэрызацыю. Самі актыўна ідуць для агляду здароўя пенсіянеры, а вось людзі працаздольнага ўзросту ў лячэбныя ўстановы не вельмі спяшаюцца. Іх трэба настойліва запрашаць, у тым ліку і электроннымі лістамі.

— На нашым сайце можна будзе задаваць пытанні спецыялістам, — паабяцаў Уладзімір Шрубаў. — Гэта будуць зносіны доктара і пацыента, рэальны дыялог. Не сакрэт, што часта людзі вымушаны ісці ў паліклініку з дробязных прычын, калі патрэбна не столькі лячэнне, колькі зносіны са спецыялістам і яго парада. Для гэтага на сайце будзе спецыяльная рубрыка. І ўрачу будзе выгадна адказаць на пытанне віртуальнага пацыента ўсебакова: іначай ён прыйдзе да яго сам і сядзе каля кабінета ў чаргу.

Што датычацца чэргаў, то з імі настойліва змагаюцца ў Магілёўскай цэнтральнай паліклініцы. Тут працуе сучасная камп'ютарная сістэма выдачы талонаў на прыём да дактароў. На талоне ўказаны дакладны час прыёму, што дазваляе зэканоміць час людзям і не ствараць вялізныя чэргі з гарачымі спрэчкамі каля дзвярэй кабінетаў.

Нягледзячы на тое, што на кожным кабінеце ёсць папярэджанне аб прыёме толькі паводле часу, які ўказаны на талонах, стыхійныя «жывыя» чэргі ўсё ж часам узнікаюць. Медыкі лічаць, што тут вінаваты наш менталітэт і звычкі савецкіх часоў: маўляў, усё жыццё ў чэргах стаялі, а цяпер самі іх ствараем.

Новая аўтаматызаваная сістэма кіравання і ўсеагульная камп'ютарызацыя, якія цяпер укараняюцца ў цэнтральнай паліклініцы Магілёва, павінны знішчыць чэргі зусім, вызваліць час і палегчыць жыццё і пацыентам, і ўрачам.

Ілона ІВАНОВА.

Як даць рады «дамушнікам»

У мінулым годзе ў Беларусі было ўчынена 31 489 кватэрных крадзяжоў, з якіх раскрыта толькі трэць.

Як падкрэсліў падчас аператыўнай нарады намеснік Генеральнага пракурора Барыс Тарлецкі, «дамушнікі» (так называюць кватэрных зладзеяў) нанеслі сваім ахвярам шкоду ў памеры 25 мільярдаў рублёў. Злачынцаў прымусілі кампенсаваць менш за 40 працэнтаў памянёнай сумы. Падчас нарады былі дэталёва прааналізаваны прычыны не вельмі высокага выкрывання кватэрных крадзяжоў.

Адмысловыя міліцэйскія падраздзяленні не заўсёды цесна ўзаемадзейнічаюць паміж сабой, ёсць пэўныя недахопы пры правядзенні аператыўна-вышуковай працы і самога працэсу расследавання крымінальных спраў гэтай катэгорыі. Зрэшты, агульнавядома, што такія злачынствы можна папярэдзіць. У прыватнасці, было прынята рашэнне працягваць працу па абсталяванні грамадскіх месцаў прыладамі відэафіксацыі, а кватэр — ахоўнай сігналізацыяй. Удзельнікі нарады таксама прыйшлі да высновы аб узмацненні кантролю за раней судзімымі асобамі і «цяжкімі падлеткамі». Бо менавіта прадстаўнікі гэтых катэгорый найчасцей робяць набегі на чужое жыллё.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

ДАПЛАТЫ З «АДРАСАМ»

У 2008 годзе колькасць атрымальнікаў адраснай сацыяльнай дапамогі павінна ўзрасці ўтрая — аб гэтым паведаміла прэс-сакратар Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Галіна ТРАФІМЕНКА.

Варта нагадаць, што адначасова з упарадкаваннем ільгот напрыканцы мінулага года было прынята рашэнне аб павелічэнні «планкі даплат» па адраснай сацыяльнай дапамозе з 60 да 100 працэнтаў бюджэту пражытковага мінімуму. У прыватнасці, цяпер права на такую дапамогу маюць адзінокія грамадзяне і сем'і з даходам менш за 200 080 рублёў на чалавека. Прычым, «планка даплат» узрасла на два гады раней, чым гэта прадугледжвалася праграмай сацыяльна-эканамічнага развіцця. Між тым, змяненне ўмоў атрымання дапамогі ўжо прынесла першыя вынікі. Паводле слоў Галіны Трафіменкі, да сярэдзіны лютага яна была прызначана 43 тыс. грамадзянам краіны, а сёлетнія выдаткі на адрасныя выплаты ўжо аказаліся ў 2,4 раза большымі, чым за ўвесь мінулы год.

Сяргей ГРЫБ.

Усміхнёмся!

Медзведзяня пытаецца ў бацькі-мядзведзя:

— Тата, тата, а вось калі я грыбніка злаўлю, яго з'есці можна?

— Можна, сынок.

— А вось калі паляўнічага?

— Можна, і нават патрэбна.

— А калі рыбака?

— Нельга, сынок.

— Але чаму, тата?

— Таму, сынок, што ад рыбакоў прыстойныя мядзведзі алкаголікамі становяцца...

☺

Сапраўдная жанчына сочыць за сабой, а не за сваім мужчынам.

☺

— А вы ведаеце, што калі не піць, не смаліць, жанчын не кахаць, дык можна пражыць вельмі-вельмі доўга?

— Натуральна! Бо калі чалавек ідыёт — дык гэта надоўга!

☺

Хто ў заторах пастаяў, той над мапедам не смяецца!

☺

— Людзі, сюды! — крычыць жонка ўтаймавальніка, выбегшы на вуліцу. — Леў вырваўся з клеткі і напаў на майго мужа! Ён яго раздзярэ! Уваход паўтара долара!

Пытальнік

РАЗАМ З ПАСАЖЫРАМ АШТРАФАВАЛІ І ВАДЗІЦЕЛЯ. ПРАВАМОЦНА?

Пішa вам пастаянны чытач — вадзіцель аўтобуса аўтапарка № 15. Спадзяюся на кампетэнтны адказ: ці правільна мяне пакаралі? Калі я працаваў на маршруце, на прыпынку ўвайшлі два пасажыры. Адзін перадаў грошы на білет, другі сказаў, што ў яго праязны. Паколькі апошні ездзіць ужо цэлы месяц і раніцай і вечарам па гэтым маршруце, я прыняў яго словы на веру. Праз два прыпынкі ўвайшлі кантралёры і высветлілася, што ў памянёнага пасажыра праязнога не было, маўляў, застаўся ў куртцы, якую ён пераапрануў. Чалавека аштрафавалі на 7 тысяч, а пасля давезлі да патрэбнага прыпынку. А на мяне склалі пратакол і давялося ехаць у Віцебск за 200 кіламетраў у аблтранс у свой выхадны, якія за месяц бывае два-тры, бо няма падмены. Там я быў пакараны штрафам на 140 тысяч і начальнік кантрольна-рэвізійнай службы сказаў, што цяпер будуць караць за «зайцаў» ці за перавышэнне па габарытах багажа вадзіцеля, няхай сабе будзе аштрафаваны і пасажыр. Але калі на прыпынку заходзіць шмат людзей, вадзіцель не ў стане прасачыць за ўсімі. Гэта пытанне хвалюе ўсіх вадзіцеляў нашага аўтапарка, паколькі месяц адпрацуеш і яшчэ павінен застанешся. Ці законна гэта?

***Георгій Якаўлевіч ШОКЕЛЬ**, г. Міёры.*

На жаль, наш чытач паведаміў пра сітуацыю ў агульных рысах, без падрабязнасцяў (у прыватнасці, пра які маршрут ідзе гаворка — гарадскі, прыгарадны, міжгародні; адкуль былі кантралёры; да таго ж не пакінуў кантактны нумар тэлефона, каб можна было аператыўна ўдакладніць гэтыя нюансы), таму і адказ у Міністэрстве транспарту і камунікацый мы змаглі атрымаць прыблізны.

Паводле слоў спецыялістаў, гаворка, хутчэй за ўсё, ідзе аб прыгарадны, або пра міжгародні аўтобусны маршрут. А, згодна з арт. 104 Правілаў аўтамабільных перавозак, на рэгулярных маршрутах гэтых зносінаў білеты пасажыры павінны набываць або ў касах аўтавакзалаў, прыпыначных пунктаў, або ў вадзіцеля. Аўтобусы абсталяваны касавымі падсумоўваючымі апаратамі. Згодна з арт. 227 усё тых жа Правілаў вадзіцель павінен кантраляваць захаванне пасажырамі Правілаў з боку пасажыраў. Яны гавораць, што білет — гэта дагавор на перавозку. А вадзіцель — прадстаўнік перавозчыка, таго ж аўтапарка.

Памеры штрафаў вызначаюцца згодна з Кодэксам аб адміністрацыйных правапарушэннях. Чаму чытача прымусілі ехаць у Віцебск... Можна толькі меркаваць, што кантралёры былі з вобласці, а пакаранне было накладзена па месцы іх «прапіскі».

Сітуацыя

АБ'ЯДНАЦЦА, КАБ ВЫЖЫЦЬ

У свой час у Баранавічах была мэблевая фабрыка, але паступова прадпрыемства пачало здаваць пазіцыі і яго далучылі да Ружанскай мэблевай фабрыкі. У мінулым годзе «Звязда» прысвяціла прадпрыемству ў Ружанах вялікі матэрыял і таму не буду паўтарацца, але пастаўлю пытанне. Чаму ў такім буйным прамысловым горадзе, як Баранавічы, вытворцы мэблі не здолелі выжыць, а вось у пасёлку Ружаны Пружанскага раёна фабрыка нарошчвае аб'ёмы вытворчасці і працуе з прыбыткам? Але мы пойдзем «па гарачых слядах» другога прадпрыемства, якому таксама выпаў лёс мэблевай фабрыкі. Кароткую інфармацыю пра гэта наша газета ўжо давала.

Рашэннем Брэсцкага аблвыканкама ліквідаваны Баранавіцкі мясакансервавы камбінат. Як самастойная структура ён перастаў існаваць і стаў цэхам ААТ «Бярозаўскі мясакансервавы камбінат». Адзначу, што мясакамбінат у Баранавічах быў буйным прадпрыемствам і за савецкім часам яго хацелі ператварыць у гігант — на ўскраіне горада паспелі нават узвесці корпусы новага камбіната, але ўсё прыйшло ў запусценне. І здарылася гэта не сёння і не ўчора.

Аднойчы я зайшоў у кабінет аднаго з былых кіраўнікоў мясакамбіната. І тут падчас размовы заходзяць двое ў чорных куртках: адзін пад два метры, а другі як куб. Не ведаю, з якой прычыны дырэктар усміхнуўся, як прыбыўшыя вызвераліся: «Ты чаго ўсміхаешся — глядзі, каб плакаць не давялося».

— Хлопцы, што вы тут пры чужых, — замітусіўся гаспадар кабінета.

І я зразумеў у той момант, што на прадпрыемстве не ўсё ладна. Затым аказалася, што расіяне прывезлі з Польшчы на перапрацоўку некалькі вагонаў мяса, але з яго кансерваў не нарабілі, бо ў Мінску нехта там не паставіў подпіс і разгарэўся канфлікт. Было гэта гадоў 8—10 таму, але прадпрыемства так і не паднялося, хоць кіраўніцтва і мянялася.

Сёння дастаткова зайсці ў мясны аддзел любога магазіна горада, каб убачыць, якая ідзе канкурэнцыя паміж вытворцамі мяснай прадукцыі. Вось у магазіне «Элара», што ў Баранавічах, за пакупніка змагаюцца мясакамбінаты з Ваўкавыска, Слоніма, Снова, Бярозы, Пінска, Мінска, Брэста... і каб выжыць, неабходна выпускаць прадукты самай высокай якасці.

Можна знайсці шмат прычын, чаму мясцовы мясакансервавы камбінат здаў свае пазіцыі, але галоўная з іх ў тым, што прадукцыя прадпрыемства не вытрымала канкурэнцыі. І калі асобныя гатункі мясных прадуктаў і карыстаюцца попытам, то ў цэлым гэта не магло выправіць сітуацыю.

Новым гаспадарам давялося закрыць кансервавы цэх былога мясакамбіната. Бярозаўскія кансервы аказаліся больш таннымі за баранавіцкія і прыцягваюць увагу пакупніка. Фактычна кансервавы цэх працаваў на склад і прыкладна палова выпушчаных кансерваў не пакідала тэрыторыі мясакамбіната. А калі кансервы праляжалі тры гады і тэрмін захоўвання іх заканчыўся, то тут прыходзіцца толькі развесці рукамі. Для чаго зарэзалі жывёлу? У сапраўднага гаспадара такога быць не магло.

І тое, што былое кіраўніцтва мясакамбіната падпала пад скарачэнне, трэба лічыць справядлівым актам. Прадпрыемства прыйшло ў занепад, у вялікай ступені і па яго віне. Было звольнена і некалькі дзесяткаў рабочых. Ім прапанавалі часова папрацаваць на іншай рабоце, але яны адмовіліся і, атрымліваючы сярэдні заробак на пяць месяцаў, пакінулі прадпрыемства.

Новае кіраўніцтва вымушана было пайсці на такія меры, бо навесці парадак стала няпроста.

Дырэктар Бярозаўскага мясакансервавага камбіната Уладзімір Жуковіч лічыць, што самае важнае — захаваць марку прадукцыі, якая выпускаецца, не дапусціць спаду вытворчасці, падтрымліваць кантакты з краінамі Еўрасаюза.

Яшчэ ў дзевяностых мне давялося пабываць у Бярозе. Гэта быў цяжкі перыяд для нашых прадпрыемстваў, але на мясцовым мясакамбінаце нават тады гаварылі пра рэканструкцыю, увод новага цэха, адным словам, будавалі планы. Прадпрыемства перапрацоўвала польскую свініну, якую прывозілі расійскія камерсанты, і здолела выстаяць.

Дарэчы, восемдзесят працэнтаў кансерваў Бярозаўскі мясакамбінат адпраўляе ў Расію. Знайсці спажыўцоў, наладзіць з імі сувязь сёння задача нумар адзін, а на Баранавіцкім мясакамбінаце гэтага зрабіць не здолелі.

Дык вось, калі ў той цяжкі час прадпрыемства ў Бярозе стараліся караскацца ўгару, у Баранавічах пачалося падзенне. І на самым пачатку яшчэ можна было нешта зрабіць, але калі працэс набраў абароты, то ніякія касметычныя заходы ўжо не маглі выправіць сітуацыю. Знялі дырэктара, а што змянілася?

Хачу адзначыць адну заканамернасць. Тыя прадпрыемствы і сельгаспрадпрыемствы, якія здолелі выстаяць пасля распаду Саюза, жывуць і сёння, а тыя, што здалі пазіцыі, існуюць нярэдка толькі дзякуючы дзяржаўнай падтрымцы.

Вунь Столінскі сыраробны завод не пакаціўся ўніз, бо яго выратаваў толькі Пінскі малочны камбінат, бо ўзяў прадпрыемства пад свой дах.

І занепаўшыя былыя калгасы пачалі перадаваць прадпрыемствам ці аб'ядноўваць з больш моцнымі гаспадаркамі. Сітуацыя знешне быццам бы выпраўляецца, але з'яўляюцца новыя адстаючыя і стратныя прадпрыемствы і СВК.

Нельга абысці і такі факт. Вось на пасяджэнні гарвыканкама разглядаецца работа прадпрыемстваў горада. Адзначаецца, што адзін з заводаў працуе стабільна, выконвае ўсе паказчыкі, і толькі з прыбыткам праблемы, і на складзе накапілася 4-месячны запас прадукцыі, якая вельмі патрэбная людзям. Але хатнія гаспадыні аддаюць перавагу імпартнай, больш дарагой і якаснай.

Ніхто не будзе адмаўляць, што ўсе паказчыкі важныя, але ж самы галоўны з іх — гэта прыбытак. Калі яго няма, то і няма размовы пра стабільную работу. Менавіта на прыбытку трымаюцца не толькі асобныя прадпрыемствы, а ўся эканоміка краіны.

А пры рынку інакш і не бывае. Там ідзе пастаянная барацьба, змаганне за выжыванне. Слабейшыя знікаюць, а больш моцныя займаюць іх месца. Ідзе натуральны працэс. І, найперш, відавочна, трэба падтрымліваць найбольш жыццяздольных, а не тых, хто знаходзіцца ў рэанімацыі, у стане безнадзейных.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Цяжкае званне

За модай я ніколі не гналася, але ж і ўбаку, можна сказаць, не стаяла, бо хоць два з «бумаў» ды ўсур'ёз зачапілі. Першым быў кніжны, калі па блату альбо адстаяўшы ў чарзе, купляла любімага Пушкіна ці Талстога, другім — дачны. Помніце, справай гонару было сказаць, што ў мяне 4 соткі ў Крыжоўцы, альбо 6 у Рубяжэвічах. Усе будаваліся.

Муж мой (царства яму нябеснае) гультаём не быў, працаваў шмат, часта па камандзіроўках ездзіў, але ж не будаўнік ён... Дачу мы купілі гатовую: адразу насадзілі яблынь, вясной я планавала грады разбіць. А пакуль — абжывала, абстаўляла дом. Досыць часта ездзіла. Прычым не столькі на аўтобусе, колькі на спадарожных грузавіках: міма таварыства нашага ў сталіцу гравій вазілі...

Дык вось. Стаю я неяк, лічы, на выездзе з Мінска і бачу, што не толькі пустыя самазвалы з горада едуць, але і поўныя: зямлю некуды возяць, ды чорную, тлустую. От, думаю, каб на грады нам! Як бы забуяла ўсё! У мяне, у гарадской... Суседкі пазелянелі б. Ад зайздрасці. І муж ганарыўся б...

Думаю так, а рука проста міжволі ўгору цягнецца — «галасуе». Спыніўся адзін з МАЗаў. Я да вадзіцеля. Кажу:

— Браток, каб ты мне гэтага дабра ды на дачу... Я заплаціла б... Ну колькі скажаш.

Паглядзеў ён на мяне, плячом паціснуў, але дзверы адчыніў: сядзіся, маўляў, дарогу паказвай. А што яе там паказваць — блізка ж.

Прыехалі, каля веснічак разгрузіўся ён, з мяне грошы ўзяў і яго толькі бачылі. А я рукавы закасала, вёдры ўзяла... Адно насцярожыла — рыдлёўку з гэтым чарназёмчыкам ад зямлі адарваць не магу, а ўжо поўнае вядро — нават паварушыць...

Пакрысе стала насыпаць і цягаць, як тая мурашачка.

Карацей — к вечару ні рук ні ног у мяне. Але ж крыўдна не гэта, а тое, што кучак на градах — ну не раўнуючы, як ад крата. Стаю за дамком, хоць гэтым цешуся... Чую — мужыкі нейкія ідуць, ля нас запыніліся. Адзін другому кажа:

— Во, нейкі дурань машыну шлаку прыпёр. Нахалеру?

Другі яму (спакойна так):

— З чаго ты ўзяў... Можа і не дурань? Можа чалавек адмостку будзе рабіць, сцежкі масціць?..

Я і села... Там, дзе стаяла...

Але ж хочаце верце, хочаце не, самазвал (!) таго шлаку вёдрамі (!) па ўчастку разнесла: муж, прыехаўшы з камандзіроўкі, за галаву схапіўся, не паверыў, новае званне прысвоіў, сказаў, што ў нашай сям'і я цяпер не толькі галоўнай кухаркай буду, швачкай-вышывальшчыцай, вязальшчыцай, цырульніцай і садаводам, а яшчэ і лепшым масцільшчыкам сцежак...

Трэба дадаць, што гэтае званне далося мне найбольшым потам.

А. Л.,
г. Мінск.

Калі «па-харошаму» нельга...

Рэстаран і друкарня нашай раённай газеты былі побач — праз паркан. Прычым вечна дзіравы... Колькі б ні «латалі». Чаму? Ды таму, што ў друкарні заўсёды быў запас сухіх дроў. А вось у суседзяў — не. Сырымі ж ніякі дурань тапіць не любіць. А вопытныя качагары — тым больш. Яны выйсце знойдуць. Хоць бы ў тым, каб адрываць пару-тройку штакецін і...

Прасілі іх — па-харошаму, папярэджвалі, палохалі міліцыяй, — нічога не дапамагала. Хіхікалі толькі:

— Баімся мы вас... Не злоўлены — не злодзей.

І тады загадчык друкарні пайшоў на хітрасць — «злавіць» вырашыў, гэта значыць, памазаць штакеціны фарбамі. Сунецца нехта, — абавязкова спэцкаецца. І чым не злодзей тады? Улікі ж, лічы, у жмені!..

Задумана — зроблена. Прычым яскравымі друкарскімі фарбамі плацінкі не проста памазалі, а расквецілі... У тры колеры — у чырвоны, белы і сіні.

Пра гэта суседзі-качагары, зразумела ж, не ведалі, нават не здагадваліся. Таму той, чарговы дзяжурны, пляшку на грудзі ўзяў і па звычцы ў плот — па сухія дровы. Залез на тэрыторыю друкарні, паліва набраў, вярнуўся назад. Само сабою спэцкаўся... Найбольш чупрыне дасталося. Яна ў яго суцэльным месівам стала. Але ж качагар у люстэрка сябе не бачыў...

А вось жонка яго, калі дадому прыйшоў, ледзь не самлела. На ўсю вуліцу загалёкала:

— А-ёечкі! А мамачкі... Збі-і-лі!.. Майго... Мазгі выцякаю-юць!

І давай ратаваць, давай у «Хуткую...» званіць, у міліцыю...

З таго часу дроў у друкарні болей не кралі. Чаму? Не ведаю. Мо, гандлёваму начальству няёмка стала, а мо качагары баяліся... Нейкіх новых хітрыкаў.

Віктар ЛОЎГАЧ,
Акцябрскі раён.

Дзіва... Але не дзіўнае

...Колькі ні думала я пра таго мужыка, даўмецца не магла — не стары ж яшчэ (50 няма), не кульгавы, не касы, да таго ж з домам, дачай, машынай, фірмай, а жонкі няма. Ды што там — нават кандыдаткі ля яго не трымаюцца.

Дазналася неяк, чаму. З жанчынай ён пазнаёміўся, дамоў да сябе прывёў. Заначавала. Мусіць, спадабалася, бо застацца вырашыла, хоць у грамадзянскім шлюбе пажыць. А там глядзіш... Адно ёй трэба было — дадому з'ездзіць, узяць што неабходнае. На першы час. А ўжо потым — астатняе.

Кавалер джэнтльменам быў — падвезці вырашыў. Выгнаў з гаража машыну, перад жанчынай дзверы адчыніў, пасадзіў. Колькі яны там праехалі, — запыніўся. У кабеты ад радасці як сэрца не выскачыла, бо ў ляску ж якраз... А дзянёк прыгожы, пагодны. Ну, думае...

А ён ёй кажа:

— Тут дарога дрэнная. Машыну падрапаць можна... Так што далей ты пехам ідзі...

Кабета, пасля таго, што было, не проста пайшла, — пяць кіламетраў да дома бегла! І... назад да яго ўжо не вярнулася.

Людзі ж, прачуўшы, што ў лесе было, зразумелі, чаму бацькі яго, даючы ў доўг капейчыну, умову ставяць, каб крый Бог маўчалі, «каб Саша не даведаўся». Бо ён — складае — капейку да капеечкі, бо ён камерсант, бо ён кажа, што ўсё сваё трэба мець.

І мае. Як мне здаецца — усё, апроч галоўнага.

Соф'я КУСЯНКОВА,
в. Лучын, Рагачоўскі раён.

Рубрыку вядзе Валянціна ДОЎНАР.

ДОБРЫЯ ЛЮДЗІ

ЭЛІЯН, ФРЫНА І ФРЫНА

Ёсць імёны, якія рэдка трапляюцца не толькі ў нашых краёх, а нават і на кніжных старонках не часта сустракаюцца. У жыцці я ведаў толькі адну Фрыну. Яна мне выкладала ў вучэльні гісторыю старажытнага мастацва. А тут, чытаючы «Стракатыя апавяданні» Эліяна, бачу амаль забытае імя: «У Дэльфах на высокай калоне эліны паставілі статую гетэры Фрыны. Не хачу сказаць — усе эліны, а найбольш з іх неўтаймаваныя, каб не падумалі, што я асуджаю цэлы народ, які люблю больш за ўсіх. Статуя была залатая». Ад прачытанага мяне ахапіла радасць, нібыта я выпадкова ўбачыў у святочным натоўпе любімую жанчыну. За неўтаймаваных элінаў я гэтаксама ўзрадаваўся. А вось погляд самога Эліяна на залатацелую гетэру мяне крыху засмуціў. Безумоўна, я здагадаўся, што Эліяну хацелася, каб не гетэра Фрына, а сама калона — сімвал мужнасці ды мужчынскасці — была залатою, можна нават сказаць: для Эліяна адной залатой калоны ў храме Апалона было б больш чым дастаткова. Разумець разумею, але прымаць не прымаю.

НАЦЭЎСКІ І КАРЦІНА

Нацэўскі жыве з таго, што выдзёўбвае літары на плітах. Часам яму замаўляюць і партрэты нябожчыкаў. Замоваў хапае, грошы ёсць і на хлеб, і на гарэлку, але Нацэўскаму карціць быць жывапісцам. Жаданне пэцкаць палотны пераследуе яго. Калі тое жаданне робіцца нясцерпным, Нацэўскі піша карціну. Так і жыве. Бывае, што ён заходзіць да мяне і за кубкам гарбаты дзеліцца сваімі творчымі планамі: «Буду пісаць карціну: ляжыць залацiста-жоўтае поле, на ім стаяць невялічкія снапкі, а над снапкамі неба вісіць лёгкае такое, такое дзіцяча-блакітнае. Палатно невялікае. Рама залатая. Карціна ўвесь час сніцца. Пераследуе яна мяне. Пакуль не папішу, не супакоюся. А як табе задума?» — «Бачыў я такую карціну сто разоў. Яна ж на этыкетцы гарэлкі «Пшанічная» намалявана...»

ЛЫШЧЫК І ЗАМОВА

Да скульптара Лышчыка ў майстэрню прывялі патэнцыйнага замоўцу. Той не стаў валэндацца і расказаў, што трэба зрабіць: «Катэдж у мяне прасторны. Каля каміна ніша ёсць, у нішу паставім скульптуру, бронзавую. Грошы не маюць значэння. Грошы маюць значэнне, але на скульптуру ў мяне бабла хопіць і яшчэ крыху застанецца на піва. Да справы... Зробіш дзяўчыну, худзенькую і стрункую, ну разумееш, а твар — мая Натаха. Жонка ў мяне — Натаха, яна не стрункая, але твар у яе нармальны. Твар бяром у Натахі, я фотку дам. Праваруч ад Натахі будзе куст, а з-за куста хай тыгр выскоквае, здаравенны такі тыгр стаіць на задніх лапах, а пашча разяўленая, а ў пашчы іклы ваструшчыя. Леваруч ад Натахі — стаю я, да пояса голы, як Тарзан. У руцэ я сціскаю турэцкую шаблю, крывую. Твар у мяне мужны, як у таго самага Тарзана. Глядзі сюды...» Замоўца паказаў Лышчыку патрэбны твар. Скульптар прыкусіў язык, але стрымаўся і не ўсміхнуўся нават. За прыкушаны язык Лышчык атрымаў замову, адліў Натаху ды Тарзана з бронзы, так і зарабіў шмат даляраў.

ЛАБРУЙЕР І СУЧАСНІКІ

«...насміханне немагчыма дараваць, тож бо яно з асаблівай з'едлівасцю паказвае абразлівую грэблівасць, разбурае апошнюю схованку чалавека — павагу да сябе, робіць яго смешным ва ўласных вачах, пераконвае ў заклятай варожасці насмiхальніка да яго і тым самым абавязвае быць непрымірымым», — пісаў Жан дэ Лабруйер. Здавалася б, пасля прачытання такіх словаў, варта было перастаць насміхацца з людзей. Прынамсі, мне трэба было перастаць называць сваіх знаёмых сучаснікамі і мярзотнікамі, няздарамі ды зладзюгамі. Я ніколі не сумняваўся, што апісаныя мною трагікамічныя здарэнні будуць выклікаць у гэтых тыпусаўпрататыпаў нянавісць і злобу. Не было кроплі сумневаў і ў тым, што яны мне ніколі не даруюць здзеклівага пахіхіквання ў саркастычных тэкстах. Але я злосна пасміхаюся з чалавечай мізэрнасці, слабкасці ды сябелюбскасці. Ну не плакаць жа мне праз гэта адчайнымі і горкімі слязьмі.

СУРЫА І ПАЛІТЭКАНОМІКА

Мастакі ніколі не грэбавалі размовамі пра грошы. Бо талент, калі доўга не разважаць, — гэта і ёсць грошы. Таму я і чытаў эсэ Мішэля Сурыа «Грошы. Руйнаванне палітыкі», дзе ён заўважае: «Няма такой палітыкі, над якой не ўзялі верх грошы, бо няма палітыкі, у якой грошы не вырашалі б усё чыста. Грошы да такой ступені ўсё вырашаюць, што няма больш палітыкі, нават палітыкі грошай». Мая цікавасць да палітыкі значна меншая, чым цікавасць да грошай і мастацтва. Але падобныя развагі я шматкроць чую ад мастакоў: «Няма такога мастацтва, над якім не ўзялі верх грошы...» І можна было б пайсці за Сурыа напісаць тэкст «Грошы. Руйнаванне мастацтва» ці «Грошы. Руйнаванне літаратуры». Толькі мастацтва існуе, будуецца і разбудоўваецца. Мастакі-графітысты, як і літаратары-блогеры, яшчэ раз давялі ўсяму свету, што была, ёсць і будзе незалежная мастацкая рэальнасць, дзе грошы адыгрываюць зусім мізэрную ролю. Што да палітыкі, дык не Сурыа заўважыў, што палітыка — канцэнтраваная эканоміка. Было б дзіўна, каб у палітыку ішлі людзі недасведчаныя ў экамічных пытаннях. Таму прафесійнай палітыкай збольшага і займаюцца домакіраўнікі-матэрыялісты, якія добра ведаюць кошты на цэглу, хлеб і віно, і якія не абяцаюць людзям зніжэнне коштаў у загробным царстве.

ЛЮДА І РАБАЎНІКІ

Каб зарабіць вялікія грошы, патрабуецца шанец. Без шанцавання ты, хоць памры, сапраўдны капітал не зробіш. Але Фартуна — жанчына капрызлівая, сягоння яна да цябе павярнулася ўсмешлівым тварком, а заўтра ты пабачыш яе халодную спіну, а пазаўтра можаш апынуцца і пад яе абцасам. Таму мяне заўсёды цікавілі людзі, што не толькі зарабілі шмат, а і змаглі доўгі час ахоўваць і памнажаць зароблёнае. Зараз я раскажу пра Люду і рабаўнікоў... Калі аднаго разу Люда падышла да мяне на прэзентацыі кнігі Сяргея Міхалкова і павіталася, я не ведаў, куды падзець вочы. «Валодзя, ты мяне зусім не пазнаеш?» Голас быў нібыта і знаёмы. Але я мог пакляцца, што бачу гэтую жанчыну першы раз. «Я — Люда! Я — жонка Яна! Няўжо я так змянілася?» Змянілася? Я здагадваўся пра майстэрства пластычных хірургаў і цудатворства стаматолагаў. Але на свае вочы такое пераўвасабленне пабачыў упершыню. Пабачыў і засаромеўся. Люду мая прысаромленасць пацешы-

ла. «Ян, а Валодзя мяне не пазнаў!» Напэўна, для Яна непазнаванне ягонай жонкі навіною не было, таму ён хуценька перайшоў да спраў будзённых. Будзённыя справы Яна знітаваныя з рухам вялікіх грашовых плыняў у кнігагандлі. Не будзе перабольшаннем сказаць, што кожная чацвёртая руская кніжка, так ці інакш, належыць яму. І апошнія дзесяць гадоў кожная чацвёртая кніга, што выходзіць па-руску, не можа выйсці без візы Яна. Такія ў Яна справы будзёныя, а ў выхадныя... У Яна няма выхадных. Але дом пад Масквою ў яго ёсць, дом, куды ён нібыта павінен ездзіць на суботу і нядзелю. У тым доме, на Рублёўскай шашы, і жыве Люда з домработніцаю, ахоўнікам і коткаю. На гэты дом і зрабілі напад рабаўнікі. Яны звязалі Люду, ахоўніка, домработніцу і пачалі пытацца пра каштоўнасці. Тут з Людаю здарылася істэрыка. Яна крычала і патрабавала ад рабаўнікоў паказаць ёй яе котку. Яна абвінавачала людзей з пісталетамі ў забойстве невінаватай жывёлы. Яна заявіла, што пакуль ёй не пакажуць жывую котку, яна нічога не скажа ні пра грошы, ні пра золата, ні пра іншыя каштоўнасці. Рабаўнікі пачалі шукаць котку. Не ведаю, як тая котка, а мой кот Чарлі можа схавацца ад чужых людзей так, што ты яго і за суткі не знойдзеш. Пакуль бандыты шукалі котку, Люда развязалася, і гэта ў той час, калі ахоўнік з домработніцай угаворвалі яе не развязвацца і паводзіць сябе ціха. Сумневаў у рашучасці бандытаў ні ў кога не было. Але Люда развязалася, разбіла ваконную шыбу, выскачыла на двор і ўцякла. Ці маглі яе застрэліць? Адназначна, маглі. Але бандыты не толькі не застрэлілі Люду, яны сышлі з яе дома з пустымі рукамі. Гісторыю пра Люду я расказаў, каб было зразумела, што не так проста абрабаваць людзей, якія маюць вялікія грошы, нават калі ў цябе ў руках зброя, а ў іх толькі любоў да сваёй маленькай коткі.

Адам ГЛОБУС.

ВЫСТАВА

«ХРАМ МАДОННЫ»

Вырашылі стварыць напярэдадні свята жанчын у Міністэрстве інфармацыі

І запрасілі да сябе з выставай мастака Аляксея Кузьміча. Таму што яму не трэба тлумачыць, што значыць святочны настрой: яго жыццё ды і праца самі па сабе святочныя — праходзяць сярод жанчын. Больш за тое — сярод Мадоннаў, якіх мастак абраў сваімі музамі і якім прысвяціў усю сваю творчасць.

Нашы жанчыны сапраўды вартыя пэндзля Рубенса альбо Рафаэля. І гэта такая тэма для мастакоў!.. Але з усіх беларускіх мастакоў найбольш пранікнёна яе адчувае менавіта Аляксей Кузьміч. У часовым «Храме Мадоннаў» — так мастак назваў сваю выставу — знайшлі прытулак 26 яго твораў. Іх для экспазіцыі выбірала жонка мастака, адна з найгалоўнейшых Мадоннаў у яго жыцці. Наколькі нялёгка быць Мадоннай Кузьміча, яна наўрад ці раскажа, але мы можам зразумець нават па арганізацыі гэтай выставы, дзе ёй выпала зрабіць адказную і нялёгкую справу выбару: у яе мужа каля 700 твораў адлюстроўваюць вобраз Мадонны! «Але ж ледзь не ў кожным вобразе ёсць рысы вашай жонкі», — заўважаюць пільныя жанчыны. І разважаюць пра падсвядомасць, якая нават калі не хочаш, выдае сакрэты аўтара. Не, гэта зборны вобраз, запэўнівае той. У яго ёсць цудоўны партрэт маці, які, на жаль, не паказаны на гэтай выставе — вельмі вялікі. І можа менавіта маці дала яму ўпэўненасць у сабе і сваім таленце, калі верыла, што яе дзявятае па ліку дзіця будзе незвычайным чалавекам. Ці яшчэ бабуля. У свае 94 гады ці не прыгажуняй яна здаецца на карціне «Старасць». Ёй, якая перажыла дзве вайны, партрэт здаваўся найвялікшай падзякай — яна плакала, калі яе малявалі. Жонку Інэсу мастак, вядома ж, малюе. Але ў дадзеным выпадку растварыў яе рысы ў вобразе славянскай жанчыны. Дарэчы, Мадонны, паводле Кузьміча, бываюць розныя. Ёсць «Славянская», напрыклад, — ёй выпаў гонар красаваўца ў Пецярбургу, у імператарскай зале. А ёсць «Мадонна Белай Русі». І тая, і тая — прыгажуні. Як, уласна кажучы, усе. Таму што Мадонны ўвасабляюцца на палатне дзеля таго, каб імі захапляліся і нават хацелі ўпасці на калені, вырашыў для сябе аўтар аднойчы і назаўсёды. І назвы дае сваім творам адпаведныя — каб адразу адчувалася, чаго яны вартыя. Ёсць серыя «Залатыя Мадонны», а ёсць «Сярэбраныя Мадонны».

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Але ні золата, ні срэбра за такую прыгажосць не трэба, ды і, паводле прызнання аўтара, не хочацца браць. Безумоўна, даводзіцца прадаваць свае творы, куды падзенешся: мастацтва — гэта ж прафесія. Адно палатно, напрыклад, забралі ў яго за 10 000 долараў, цяпер яно ў Нью-Йорку. Але, на думку стваральніка, для такой прыгажосці патрэбныя асаблівыя ўмовы. У асаблівай галерэі. Даўно марыць мастак пра яе. Вось каб як да «Сіксцінскай Мадонны» Рафаэля імкнуцца людзі, так і госці Беларусі, напрыклад, маглі б стаяць у замілаванні перад вобразам беларускай жанчыны, якая сваёй прыгажосцю скарае свет. Якая сваёй прыгажосцю можа яго ўратаваць. І, як паказвае гісторыя — не толькі прыгажосцю. Жанчына вякамі захоўвала галоўныя каштоўнасці чалавецтва. І пра гэта мастак таксама імкнецца сказаць: у творы «Млечны шлях» вобраз жанчыны, нібыта птушкі Фенікс, аднаўляецца ў прасторы, каб існаваць вечна. У вечнасці захоўваецца жаночая дабрыня і жаданне служыць іншым. Вось карціна «Ефрасіння Полацкая», як яе ўяўляе мастак, не іконны, не кананічны твор. Зрабіў некалькі варыянтаў гэтага твора, таму што самы першы ўзяў Юрый Лужкоў. А творам пад назвай «Лік» захапляўся мітрапаліт Філарэт падчас адной з выстаў.

Нават партрэты мужчын у Кузьміча могуць захоўваць адначасова і жаночыя вобразы. Напрыклад, партрэт Мікалая Яроменкі. Яму было 70 гадоў, калі ішла праца над партрэтам. Але ён прынёс фота, на якім была яго жонка ў той час, калі яны толькі распісаліся. Хацеў, каб знайшлося месца на карціне для яго Мадонны і каб яна выглядала так, як тады, аднойчы спакарыўшы яго сэрца. Сапраўды, можна рабіць выгляд, што ёсць толькі Мадонны, а ёсць другая палова чалавецтва. Але самая галоўная Мадонна чалавецтва, даючы жыццё свайму Богападобнаму сыну, служыўшы яму, сцвярджала, што адно без другога не існуе. «Хрыстос» на фоне іншых прац Кузьміча — гэта ўвасабленне мужчын, якія робяць жыццё жанчын напоўненым самым высокім сэнсам. І мужчынам ён дапамагае разумець жанчын. «Я жыву на Нямізе, і часта хаджу ў царкву, — прызнаецца Аляксей Кузьміч. — Прыйду адтуль — і сапраўды, лягчэй становіцца на душы».

Жанчыны гэтае прызнанне ацанілі. «Не ўсё, што вартае прадстаць перад вачыма, можа быць вартым пэндзля», — заўважае Лілія Ананіч, намеснік міністра інфармацыі. Менавіта пра жанчын, з якімі працуе, думаў міністр інфармацыі Беларусі Уладзімір Русакевіч, калі прапанаваў Аляксею Кузьмічу зрабіць гэтую выставу — каб падарыць жанчынам свята.

Але выстава атрымалася з разлікам і на мужчын — менавіта яны заўважылі сумнаватыя твары Мадоннаў. Адна ўвогуле прадстаўляе «Мадонну ў скрусе». І тут усё зразумела: хоць місія жанчыны і ўспрымаецца ўзвышана, але жаночай долі з усімі наканаванымі Богам абавязкамі ніхто не адмяняў...

Ларыса ЦІМОШЫК.

Крынічка

«Цякла тут з лесу невялічка
Травой заросшая крынічка».
Якуб КОЛАС.

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 **№ 8 (259)**

Час сеяць і саджаць

Прыводзім сярэднія аптымальныя тэрміны пасеву і пасадкі найбольш распаўсюджаных агародных культур у адкрытым грунце.

У **ранні веснавы** тэрмін (25 красавіка — 10 мая) пры тэмпературы глебы плюс 3—5 градусаў можна высяваць моркву, пастэрнак, пятрушку, кроп, радыску, шпінат, цыбулю рэпчатую на сеянку, раннюю рэпу, крэс-салату, гарох, каляндру, летнюю квяцістую капусту. Таксама можна высаджваць капусту белакачанную ранняспелую, кальрабі і раннюю квяцістую капусту, браколі, бручку, матачныя расліны на насенне.

У тэрмін з **11 па 20 мая** пры тэмпературы глебы плюс 3—8 градусаў высяваюцца буракі, бабы, салатны цыкорый, а таксама высаджваюцца капуста белакачанная сярэднясpелая, савойская, брусельская, чырвонакачанная, цыбуля-рэпка сеянкай, часнок, бульба.

У **позні веснавы** тэрмін (21 — 31 мая) пры тэмпературы глебы плюс 10—12 градусаў высяваюцца агуркі, кабачкі, гарбузы, фенхель, чабер і ўсё, што не ўдалося пасеяць у папярэдні тэрмін, а таксама высаджваецца капуста белакачанная сярэднясpелая і сярэдняпозняя для захоўвання і квашання.

У тэрмін з **1 па 10 чэрвеня** пры тэмпературы глебы плюс 12—15 градусаў высяваецца базілік, маяран, квяцістая капуста для дарошчвання, а таксама высаджваецца капуста белакачанная сярэднясpелая, капуста квяцістая для летняга спажывання, таматы, фасоля, агуркі, патысоны. У час **летняга** перыяду (з 11 чэрвеня па 10 жніўня) пры тэмпературы глебы вышэй чым плюс 15 градусаў высяваюцца радыска, кроп, цыбуля на пяро, шпінат (да 20 ліпеня) — паўторна з інтэрвалам 10—15 дзён, а таксама можна высаджваць капусту для спажывання восенню (не пазней чым 5 ліпеня).

У тэрмін з **10 па 20 чэрвеня** высяваецца рэдзька зімовая, рэпа для спажывання восенню, а ў тэрмін з 10 па 20 ліпеня высяваецца дайкон, кальрабі для спажывання восенню і для захоўвання.

Пры веснавых тэрмінах сяўбы і пасадкі насенне холадаўстойлівых культур высяваюць і расаду высаджваюць з канца красавіка да канца мая. Для цеплалюбівых культур гэтыя тэрміны адпаведна перамяшчаюцца на канец мая — сярэдзіну чэрвеня. Пад плёначныя ўкрыцці і ў цяпліцы вясной (канец красавіка — пачатак мая) высяваюць хуткаспелыя холадаўстойлівыя культуры — кроп, салат, радыску, шпінат, буракі, рэвень, спаржу і мелісу. У захаваным грунце веснавая сяўба цеплалюбівых культур, такіх, як агуркі, кабачкі, базілік, гарбузы, фасоля праводзяць 15—20 мая, а расаду высаджваюць 25—30 мая. У гэты ж тэрмін высаджваюць расаду таматаў, перцаў, баклажана, фізалісу. На выпадак рэзкага пахаладання або замаразкаў трэба трымаць напагатове ўкрыўныя матэрыялы.

Ваш кветнік

Усе віды летніх гваздзікоў — і аднагадовыя (Гедэвіга), і шматгадовыя (Шабо, Маргарыта) — культывуюцца як аднагадовыя. Цвітуць гваздзікі ў год сяўбы з чэрвеня да самых маразоў. Гваздзікі асабліва выгадна вырошчваць для зрэзвання, яны доўга стаяць у вадзе. Кветкавы куст дасягае вышыні 30—50 см, на доўгіх сцёблах утвараюцца буйныя махровыя разнастайнай яскравай афарбоўкі кветкі з прыемным тонкім водарам. Насенне кветак высяваюць у скрынкі ў лютым—сакавіку, усходы пікіруюць. У адкрыты грунт расаду садзяць у маі на адлегласці 20—30 см адна ад другой. Размнажаць летнія гваздзікі можна і сяўбой насення ўвосень на градкі, але тады расліны зацвітаюць пазней, чым пасаджаныя расадным спосабам вясной. Летнія гваздзікі непатрабавальныя да глебы, вільгаці і святла, але лепш растуць на суглінiстых, умерана вільготных, правапнаваных глебах, угноеных арганікай, на сонечных участках.

Фэн-Шуй на дачным участку

Кветкі — важны атрыбут Фэн-Шуй. Яны адказваюць за добразычлівыя адносіны да вас навакольных людзей (сяброў, сваякоў, таварышаў па службе і г.д.) Ваш кветнік ля ўваходу на дачу стане візітнай карткай участка, а вас часцей будзе наведваць удача. Кветкі будуць ствараць у гасцей добры настрой, які затым яны прынясуць у ваш дом.

Згодна з законамі Фэн-Шуй, у розных сектарах лепш садзіць кветкі рознага колеру. Напрыклад, у **паўднёвым** сектары як «талісман удачы» будуць «працаваць» усе кветкі чырвонага колеру. Вечназялёныя расліны таксама тут будуць да месца.

У **паўднёва-заходнім** і **паўночна-ўсходнім** сектарах пажадана выкарыстаць жоўтыя і чырвоныя кветкі. Гэтыя сектары — ідэальныя месцы для ракарыя і альпійскай горкі.

Для **захаду** і **паўночнага захаду** больш падыходзяць белыя і жоўтыя кветкі. Выдатна, калі сама кветка будзе ў форме званочка. Добра таксама размясціць тут ракарый.

На **поўначы** лепш размяшчаць сінія, блакітныя і белыя кветкі. З пункту гледжання Фэн-Шуй, гэты сектар патрабуе большага догляду, таму што ён самы малаасветлены і халодны.

Паўднёвы ўсход і **ўсход** звязаны са стыхіяй дрэва, таму тут можна высаджваць любыя кветкі. А вось непажадана высаджваць калючыя насаджэнні (інакш перамены, якія прыходзяць у ваша жыццё, таксама будуць калючымі).

Дарожкі, іх форма і ўзаемнае размяшчэнне — таксама важны момант. Лепш рабіць мяккія, звілістыя дарожкі, выгнутай формы (яны значна бліжэй да прыродных і больш спрыяльныя, чым формы геаметрычныя). Прамая доўгая дарожка аказвае негатыўнае ўздзеянне на той аб'ект, які знаходзіцца ў яе канцы (дарожка ў даным выпадку «працуе» як «ядавітая страла»). Нейтралізаваць уплыў ужо існуючай дарожкі можна, размясціўшы па яе ходу клумбы, кусты, за якія будзе «чапляцца» позірк. Акрамя таго, мае значэнне ўзаемнае размяшчэнне дарожак на ўчастку — яны ўтвараюць пэўны малюнак. Калі ён нагадвае тыя ці іншыя сімвалы поспеху, то ўдача будзе часцей зазіраць у ваш дом, а калі ён выклікае негатыўныя асацыяцыі, то існуе небяспека ўзнікнення якіх-небудзь непрыемнасцяў у жыцці.

(Да вучэння Фэн-Шуй на дачы мы вернемся ў наступным выпуску.)

Груша, пазбаўленая сонца

Часта бывае, што груша расце 6—7 гадоў пасля пасадкі, але пладоў так і не было. Чаму?

Вучоныя-пладаводы дапускаюць розныя прычыны. Па-першае, позняплодны гатунак, расце дзічка замест сартавога саджанца (у такіх выпадках бывае з калючкамі). Магчыма заглыбленне пры пасадцы саджанца, дысбаланс сілкавання (дрэвы перакормлены азотам), магчымыя захворванні. А калі гэтыя прычыны адсутнічаюць, то яшчэ дапускаецца, што дрэва «бастуе» з-за дрэннай асветленасці.

Груша адносіцца да ліку самых святлопатрабавальных культур. І калі дрэвы большую частку дня аказваюцца ў цяні, то гэта і з'яўляецца асноўнай прычынай адсутнасці пладоў. Таму адсюль відавочна, што культуру трэба садзіць на прасторным месцы, дзе многа святла. А што рабіць, калі дрэва ўжо аказалася ў цяні? Або перасадзіць яго на новае месца (даволі цяжкая работа для буйнагабарытнай расліны), або спіліць дрэвы, якія ствараюць цень, ці прыняць іншыя прадметы, якія загароджваюць сонца. Зрэшты, не заўсёды можна гэта зрабіць, і застаецца збіраць плады з самай макаўкі высокага дрэва. Таму перш чым пасадзіць грушу, сем разоў прыкіньце, наколькі ўтульна ёй будзе у садзе, бо толькі ва ўмовах добрага асвятлення праявяцца патэнцыяльныя сартавыя прыметы і шчодрае плоданашэнне.

7 апреля 2008 г. в 8.00 состоится очередное общее собрание акционеров ЗАО «Возвышенность»

по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, д. 16, конференц-зал.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2007 год.
2. Отчет Ревизионной комиссии.
3. Утверждение годовой бухгалтерской ответственности, счетов прибыли и убытков.
4. Избрание членов Наблюдательного совета.
5. Избрание членов Ревизионной комиссии.

С документами Общества, относящимися к повестке дня, можно ознакомиться в приемной Генерального директора ежедневно, кроме выходных и праздничных дней, с 9.00 до 13.00, с 14.00 до 17.00.

Форма проведения собрания: очная. Форма голосования по всем вопросам повестки дня: прямая, открытая.

УНП 100088694

8 апреля 2008 г. в 8.00 состоится очередное общее собрание акционеров ЗАО «Припутник»

по адресу: г. Минск, пр. Рокоссовского, 1, конференц-зал.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2007 год.
2. Отчет Ревизионной комиссии.
3. Утверждение годовой бухгалтерской ответственности, счетов прибыли и убытков.
4. Избрание членов Наблюдательного совета и Ревизионной комиссии.

С документами Общества, относящимися к повестке дня, можно ознакомиться в приемной Директора ежедневно, кроме выходных и праздничных дней, с 9.00 до 13.00, с 14.00 до 17.00.

Форма проведения собрания: очная. Форма голосования по всем вопросам повестки дня: прямая, открытая.

УНП 100071629

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	6.45	17.57	11.12
Віцебск —	6.36	17.46	11.10
Магілёў —	6.35	17.47	11.12
Гомель —	6.31	17.45	11.14
Гродна —	7.00	18.12	11.12
Брэст —	7.00	18.14	11.14

Месяц
Апошняя квадра 29 лютага — 6 сакавіка. Месяц у сузор'і Казярога.

Імяніны
Пр. Астапа, Георгія, Цімафея.
К. Розы, Віктара.

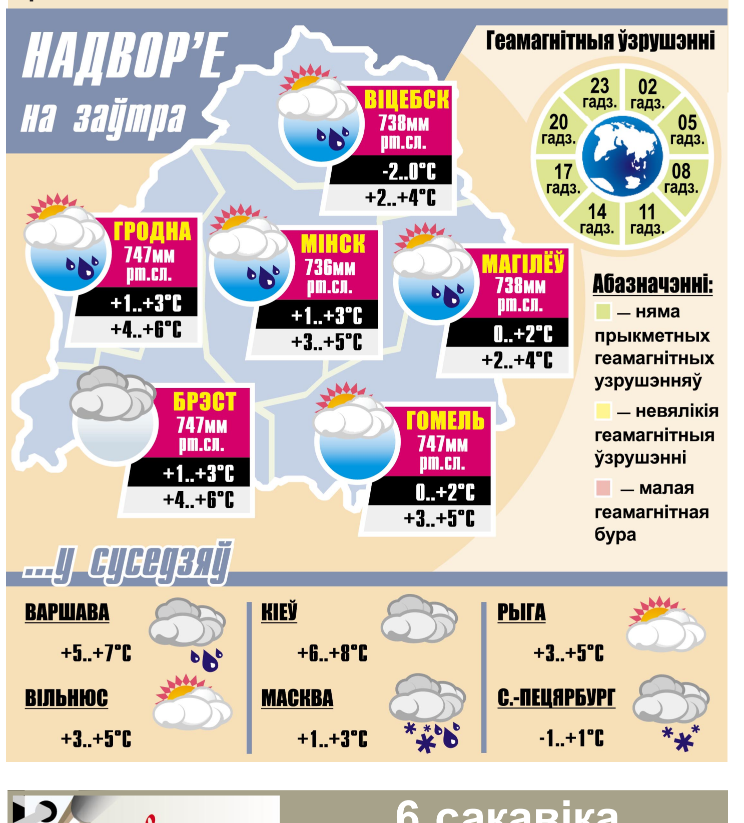

Дзве даты — 6 сакавіка

1928 год — нарадзіўся Габрыель Гарсія Маркес, культавы пісьменнік сучаснасці, лаўрэат Нобелеўскай прэміі, аўтар раманаў «Восень патрыярха», «Хроніка аб'яўленай смерці», «Каханне ў час чумы», «Сто гадоў адзіноты», сацыяльна-палітычнай аповесці «Палкоўніку ніхто не піша», многіх апавяданняў і нарысаў.

1990 год — з'езд народных дэпутатаў СССР прызнаў існаванне ў краіне ўсіх формаў уласнасці.

Цытата дня:

«Жыві ў юнацтве: жыццё хутка праходзіць, і далейшыя радасці не будуць такімі яскравымі, як першыя».

Авідзій Публій (43 да н.э.—18 н.э), старажытнарымскі паэт.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС НА 1 ЯНВАРЯ 2008 г. (млн руб.) ОАО «МИНСКТОРГМАШ»
г. Минск, ул. Промышленная, 22

АКТИВ	На конец отчетного периода
1. Внеоборотные активы	
Основные средства (01, 02)	322
Нематериальные активы	—
Итого по разделу 1	**322**
2. Оборотные активы	
Запасы и затраты	1
Дебиторская задолженность	25
Финансовые вложения	43
Итого по разделу 2	**69**
Баланс	**391**
ПАССИВ	
3. Источники собственных средств	
Уставный фонд	89
Собственные (акции) доли, выкупленные у акционеров (учредителей)	12
Добавочный фонд (83)	263
Нераспределенная прибыль (84)	41
Итого по разделу 3	**381**
5. Расчеты	
Кредиторская задолженность	10
Итого по разделу 5	**10**
Баланс	**391**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ

Наименование показателя	За отчетный период
1. Доходы и расходы по видам деятельности	
Выручка от реализации товаров, продукции, работ, услуг	143
Налоги, включаемые в выручку от реализации товаров, продукции, работ, услуг	25
Выручка от реализации товаров, продукции, работ, услуг (за вычетом налогов и сборов, включаемых в выручку)	118
Себестоимость реализованных товаров, продукции, работ, услуг	84
Прибыль (убыток) от реализации товаров, продукции, работ, услуг	34
2. Прибыль (убыток) от операционных доходов и расходов	**2**
3. Прибыль (убыток) от внереализационных доходов и расходов	**-11**
Прибыль (убыток) за отчетный период	**25**
Налоги и сборы, производимые из прибыли	11
Расходы и платежи из прибыли	—
Прибыль (убыток) к распределению	**14**

Директор ***Ониценко А.А.***
Главный бухгалтер ***Шаметько В.В.***

На основании заключения аудитора бухгалтерская отчетность отражает достоверность финансово-хозяйственной деятельности.

УНН 100103798

Гродненское районное потребительское общество объявляет о проведении повторного аукциона по продаже следующего объекта:

1. Одноэтажного кирпичного здания склада яйцебазы, находящегося на территории склада вторсырья, полезной площадью 569 кв. м, расположенного по адресу: г. Гродно, ст. Лососно, 1990 года. Площадь земельного участка под объект составляет 0,0641 га. Решение об отводе земли № 602 от 4 сентября 2007 года. Платеж разовый, составляющий 100 % оплату по итогам аукционных торгов. Сумма задатка составляет 5 % от начальной цены объекта и перечисляется на р/с 301505750019, после подачи заявления на участие в аукционе. Для участия в аукционе необходимо предоставить документы по списку, ознакомиться с которым можно по адресу и телефонам, указанным в данном объявлении. Лица, не представившие обязательные документы, к участию в аукционных торгах не допускаются.

Заявления на участие в аукционе принимаются до 12.03.2008 года по адресу: г. Гродно, ул. Озерское шоссе, 41, приемная Гродненского райпо. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Дата поступления заявления определяется датой его регистрации.

Победитель аукциона возмещает затраты на подготовку и проведение аукциона на сумму в размере до 4 % от начальной цены проданного и до 5 % от суммы превышения продажной цены над начальной. Покупатель обязан уплатить указанную сумму в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Начальная цена продажи здания составляет 102 929 760 (сто два миллиона девятьсот двадцать девять тысяч семьсот шестьдесят) белорусских рублей с НДС. Первый шаг аукциона составляет 5 % от суммы.

Аукцион состоится 13.03.2008 года, в 10.00 по адресу: г. Гродно, ул. Озерское шоссе, 41. Номер контактного телефона для уточнения или получения дополнительной информации: 74 83 14.

УНН 590144210.

Ён любіў маляваць свастыкі...

25-гадовы «мастак-самавучка» з Навабеліцкага раёна Гомеля маляваў фашысцкія свастыкі на сценах адміністрацыйных будынкаў. Побач пакідаў яшчэ і розныя цынічныя надпісы. Зламыснік, які, дарэчы, быў раней судзімы, затрыманы міліцыяй і будзе прыцягнуты да адказнасці.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287-19-19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287-18-64, падпіскі і распаўсюджвання — 287-18-51, юрыдычнага — 287-19-68, сакратарыята — 292-05-82, адказных за выпуск: «Чырвоная змена» — 292-44-12; «Мясцовае самакіраванне» — 292-21-03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20-37-98, Віцебску: 24-31-92, Гродне: 43-25-29, Гомелі: 74-13-92, Баранавічах: 7-26-02, Магілёве: 32-74-31; бухгалтэрыі: 292-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах тэл./факс: 287-17-79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292-04-52.
html: www.zviazda.by; www.zviazda.by/ru/main (новая версія, якая тэсціруецца)
e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з аўтарамі. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 35.018 Індэкс 63850. Зак. № 1235. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12